ALESSANDRO

BARICCO

ROMANO „ŠILKAS" AUTORIUS

Triskart aušroje

TYTO ALBA

ALESSANDRO
BARICCO

Triskart aušroje

ROMANAS

Iš italų kalbos vertė
Pranas Bieliauskas

VILNIUS 2014

UDK 821.131.1-31
Ba265

Alessandro BARICCO
TRE VOLTE ALL'ALBA
Giangiacomo Feltrinelli
Editore Milano, 2012

Šis projektas finansuojamas remiant Europos Komisijai.
Šis leidinys atspindi tik autoriaus požiūrį, todėl komisija negali būti
laikoma atsakinga už bet kokį jame pateikiamos informacijos naudojimą.

Švietimo ir kultūros GD
Programa „Kultūra"

ISBN 978-609-466-052-8

Pastaba

Paskutiniame romane, kurį parašiau, „Misteryje Gvyne“, vienu metu užsimenama apie nedidelę knygelę, parašytą Akašo Narajano, indų kilmės anglo, ir pavadintą „Triskart aušroje“. Žinoma, ten kalbama apie įsivaizduojamą knygą, nors joje papasakotos istorijos vaidina toli gražu ne antraeilį vaidmenį.

Dalykas tas, kad rašant tuos puslapius man kilo noras parašyti ir šią knygelę – iš dalies dėl to, kad „Misteris Gvynas“ turėtų nors šiokį tokį *tęsinį*, ir dar dėl to, kad magėjo įkūnyti tam tikrą idėją, kurią nešiojausi galvoje. Tad baigęs „Misterį Gvyną“ pradėjau rašyti „Triskart aušroje“, ir rašiau ją su didžiausiu malonumu.

Dabar „Triskart aušroje“ jau knygynuose, todėl, manau, dera paaiškinti, kad šią knygą gali skaityti kiekvienas, net ir tie, kurie niekada neturėjo rankose „Misterio Gvyno“, nes tai visiškai savarankiška ir užbaigta istorija. Vis dėlto negalima paneigti, kad pirmoje dalyje rasime tai, ką mums žadėjo „Misteris Gvynas“, – akylesnį žvilgsnį į Džasperio Gvyno istoriją ir išskirtinį jo talentą.

Alessandro Baricco,
2012 metų sausis

Triskart aušroje

Kotrynai de Mediči ir Kamden Tauno meistrui

Šiuose puslapiuose pasakojama tikėtina istorija, nes ji niekada negalėtų nutikti tikrovėje. Iš tikrųjų čia pasakojama apie du personažus, kurie susitinka tris kartus, bet kiekvienas kartas yra vienintelis – ir pirmas, ir paskutinis. Tai jie gali padaryti, nes gyvena neįprastame Laike, ir jo mes bergždžiai ieškotume kasdienėje patirtyje. Kartais jie kuria pasakojimus, ir tai viena iš jų privilegijų.

Vienas

To viešbučio elegancija buvo pablukusi, bet kažkada ji tikriausiai pateisino tam tikrus prabangos ir rafinuotumo lūkesčius. Pavyzdžiui, viešbutis turėjo sukamąsias duris, o tokia smulkmena visada skatina fantazijas.

Tą keistą nakties valandą pro jo duris įžengė moteris – ką tik išlipusi iš taksi ir, regis, apie kažką užsigalvojusi. Ji vilkėjo geltoną vakarinę suknelę ganėtinai gilia iškirpte, bet jos pečių nedengė joks šalikėlis: ji atrodė intriguojamai, kaip žmogus, kuriam kažkas atsitiko. Moteris žengė elegantiškai, bet sykiu panėšėjo į aktorę, kuri ką tik nuėjo už kulisų ir, nusiraminusi, kad nereikia vaidinti, vėl grįžo prie kokios nors savo esybės, tik nuoširdesnės. Žengė ji truputį pavargusiu žingsniu, mažutę rankinę laikydama taip, kad, atrodė, tuoj ją išmes. Buvo nebejauna, bet toks amžius jai tiko, kaip kartais būna moterims, niekada neabejojančioms savo grožiu.

Lauke tvyrojo apyaušrio prieblanda: nei naktis, nei rytas. Viešbučio vestibiulis buvo apmiręs, smulkmeniškai elegantiškas, švarus ir minkštas: šiltos spalvos, tyla, gerai panaudota erdvė, netiesioginis apšvietimas, aukštos, bet šviesios lubos; ant stalų knygos, ant sofų pūpsančios pagalvės, dailiai įrėminti paveikslai, kampe fortepijonas, keli būdingi užrašai, kruopščiai parinktas šriftas, švytuoklinis laikrodis, barometras, marmurinis biustas, ant langų užuolaidos, ant grindų kilimai ir – vos juntamas kvepalų dvelksmas.

Užmetęs švarką ant palaikės kėdės, naktinis durininkas budriai it kiškis snūduriavo gretimame kambarėlyje, todėl, išskyrus vestibiulio kampe krėsle sėdintį – tokią nakties valandą tai atrodė absurdiška – vyrą, niekas nebūtų jos pastebėjęs, bet jis pamatė ją ir tada kairę koją užsikėlė ant dešinės, – nors anksčiau dešinę laikė ant kairės, – ir taip padarė be jokios priežasties. Juodu pamatė vienas kitą.

Atrodė, lis, bet nelyja, – pasakė moteris.

Taip, nepratrūksta, – pritarė vyras.

Ko nors laukiate?

Aš? Ne.

Kaip aš pavargau. Nieko, jei valandėlę pasėdėsiu?

Prašom.

Matau – nėra nieko gerti.

Kažin ar jie čia duoda pusryčius anksčiau nei septintą.

Tarkim, alkoholio.

A, štai ko! Nežinau. Vargu, tokią valandą...

O kiek dabar?

Dvylika minučių po keturių.

Tikrai?

Taip.

Ši naktis nesibaigia. Man regis, ji prasidėjo prieš trejus metus. Ką jūs čia veikiate?

Ketinau eiti. Man reikia į darbą.

Tokią valandą?

Taip.

Kaip ištveriate?

Niekai, man patinka.

Jums patinka.

Taip.

Neįtikėtina.

Taip manote?

Jūs, regis, pirmas įdomus žmogus, kurį sutikau šį vakarą. Šią naktį. Ką gi, kad jau šitaip.

Apie kitus net nėra ko kalbėti.

Siaubingi.

Buvote šventėje?

Regis, tuoj subloguosiu.

Tuoj pakviesiu durininką.

Ne, dėl Dievo meilės!

Gal jums vertėtų pagulėti.

Ar neprieštarausite, jei nusiausiu batelius?

Ne, žinoma...

Pasakykit ką nors. Jei prasiblaškysiu, praeis.

Neįsivaizduoju ką...

Papasakokit apie savo darbą.

Kad tema nelabai patraukli.

O jūs pamėginkite.

Aš parduodu svarstykles.

Tęskit.

Jos sveria daugybę dalykų, ir svarbu juos pasverti labai tiksliai, todėl aš turiu fabriką, kuriame gaminamos įvairiausių rūšių svarstyklės. Turiu vienuolika patentų ir... Einu, pašauksiu durininką.

Ne, prašau jūsų, tas tipas manęs nekenčia.

Nesikelkit, gulėkit.

Jei gulėsiu, susivemsiu.

Tada kelkitės. Tai yra aš noriu pasakyti...

Kiek žmonės uždirba pardavinėdami svarstykles?

Man atrodo, kad jūs turėtumėte...

Kiek žmonės uždirba pardavinėdami svarstykles?

Nedaug.

Kalbėkit, nekreipkit į mane dėmesio.

Aš iš tikrųjų jau turiu eiti.

Būkit malonus, dar truputį pasikalbėkime. Paskui galėsite eiti.

Dar prieš kelerius metus žmonės uždirbdavo pakan-

kamai. Dabar – nežinau, tikriausiai kažką dariau ne taip, – jau nesugebu nieko parduoti. Maniau, kalti mano pardavėjai, todėl, kad jas parduočiau, ėmiau keliauti pats, bet iš tikrųjų mano svarstyklių niekas daugiau neperka, nežinau, gal kainuoja per brangiai, apskritai jos labai brangios, kiekviena detalė gaminama rankomis, jūs net neįsivaizduojate, ką reiškia „išgauti absoliutų tikslumą", kai reikia ką nors pasverti.

Ką pasverti? Obuolius, žmones, ką dar?

Viską. Mes gaminame svarstykles, skirtas auksakaliams ir net konteineriams.

Tikrai?

Todėl man reikia eiti, šiandien turiu pasirašyti svarbią sutartį, niekaip negaliu vėluoti, jei man neišdegs, bendrovė patirs nuostolių... Velniai rautų!

Mėšlas.

Palydėsiu jus į vonios kambarį.

Palaukit, palaukit.

O, ne!..

Mėšlas.

Einu, atnešiu truputį vandens.

Atsiprašau, tikrai labai atsiprašau.

Einu, atnešiu truputį vandens.

Ne. Prašau likti čia.

Imkit, pavalykit šituo.

Kokia gėda.

Nesijaudinkit, aš turiu vaikų.

Kaip tai susiję?

Vaikai dažnai vemia. Bent mano.

Ak, atleiskit.

Todėl man nebjauru. Bet dabar verčiau kilkit į savo kambarį.

Bet aš negaliu čia palikti tokio jovalo...

Einu, pakviesiu durininką, o jūs kilkit į kambarį. Juk turite kambarį, tiesa?

Taip.

Tada eikit. Aš irgi eisiu į savo.

Nesu tikra, ar prisimenu numerį.

Durininkas pasakys.

AŠ NENORIU MATYTI DURININKO, jau sakiau jums, šitas tipas manęs nekenčia. O jūs turite kambarį, tiesa?

Aš?

Taip, jūs.

Ką tik išėjau iš jo.

Prašau palydėti mane į savo kambarį.

Aš ką tik pasakiau, kad palikau jį.

Gal jį sudeginote? Juk jis tikriausiai dar ten pat, ar ne?

Taip, bet...

Suteikite man bent šį malonumą – palydėkite į viršų, daugiau jums neįkyrėsiu.

Tada turėčiau paimti raktą.

Ar jums atrodo, kad tai neįmanoma?

Žinoma, ne.

Tada prašau jį paimti.

Jei tik... Noriu pasakyti...

Jūs išties malonus.

Gerai, gerai, eikit.

Mano batai.

Taip, jūsų batai...

Kuriam aukšte?

Trečiam. Važiuosim liftu.

Man nemalonu palikti visą tą jovalą...

Negalvokit apie tai.

Dabar jaučiatės truputį geriau, tiesa?

Taip. Bet man reikia pailsėti. Einam.

Ar nieko neužmiršote?

Einam.

Koks, po galais, kvapas šitam lifte?

Pakalnučių ir santalo.

Iš kur žinote?

Hobis. Kvepalai – mano hobis.

Tikrai?

Taip.

Parduodate svarstykles, o po vakarienės žaidžiate su kvepalais?

Panašiai.

Kuriate juos?

Bandžiau. Nelengva. Tyrinėju kitų.

Turėtumėte gaminti pats.

Štai ir atvažiavome.

Jūs keistas tipas.

Galbūt. Prašau čia.

O raktą paėmėte, tiesa?

Taip.

Atleiskit. Man visada atrodo, kad visi tokie užuomaršos kaip aš.

Nesigraužkit.

Bet svarstykles darantis žmogus vargu gali būti užuomarša, tiesa?

Tarkim, tai neįtikėtina.

Tikrai.

Prašau vidun.

O, koks nuostabus kambarys!

Teisybę pasakius, jie visi vienodi.

Kaip galite būti toks tikras?

Apsistoju šiame viešbutyje jau šešiolika metų. Vonia štai toje pusėje. Raktą palieku čia, durininkui kaip nors paaiškinsiu. Dabar jau tikrai turiu eiti.

Išeinate?

Taip, išeinu. Jūs čia nesate išsinuomojusi kambario, tiesa?

Prašau?

Jūs įėjote ir pasakėte: „Puikus kambarys“, bet iš tikrų-

jų, jei turėtumėte čia kambarį, žinotumėte, kad jis panašus į jūsiškį. Jie visi vienodi.

Tai jūs mėgstate žaisti dar ir detektyvus?

Ne. Tiesiog esu atidus smulkmenoms. Aš darau svarstykles. Jūs įėjote į vestibiulį, bet kambario čia neišsinuomojusi.

Ar jūs neketinote eiti?

Taip, žinoma. Tik norėčiau būti tikras, kad...

Aš čia įėjau todėl, kad man patinka viešbučių vestibiuliai naktį. O šitas labai gražus, ar pastebėjote? Nei per daug, nei per mažai. Užsukdavau čia ir anksčiau, todėl durininkas manęs nekenčia.

O jei nebūtumėte sutikusi manęs?

Dabar jau tikrai turiu eiti į vonią. Ar turite šepetėlį ir pastos?

DANTŲ ŠEPETĖLĮ?

Nesinervinkit. Argi niekas niekada nėra jūsų prašęs paskolinti dantų šepetėlio?

Niekas, kuris buvo ką tik išsivėmęs!

Ak, štai kas.

Taigi tas.

Tai duosit man jį ar ne?

Ką gi, imkit, taip pat ir pastą. Štai. Prašau čia visko per daug nesujaukti, jei norite, truputį pamiegokit, paskui viską gražiai sutvarkykit. Aš dar grįšiu į šį viešbutį. Dabar turiu atsisveikinti.

Kaip miela, riešutinė pasta.

Ne riešutinė.

Bet čia parašyta „Riešutinė“.

Tai tik pavadinimas. Apie jos skonį parašyta žemiau, mažomis raidėmis.

Žiūrėk tu man. O ką jūs veikėte apačioje?

Prašau?

Ką jūs veikėte apačioje vienas, sėdėdamas krėsle ketvirtą valandą ryto? Jei jau taip skubate, ko ten sėdėjote?

Tada taip neskubėjau, o *dabar* labai skubu.

Gerai, bet, šiaip ar taip, ten buvote. Ir apie ką mąstėte? Neprieštarausite, jei aš išsivalysiu dantis, kol jūs pasakosite?

Aš neketinu išvis ką nors jums pasakoti.

Kodėl?

Aš net nepažįstu jūsų.

Ak, štai kas.

Taigi tas.

Atrodo, į šį vonios kambarį niekas niekada nebuvo įkėlęs kojos. O gal jūs nusišluostote rankšluosčiais, paskui juos kuo gražiausiai sulankstote? Viešbutyje? Bet juk žinote, kad žmonėms už tai mokama.

Aš ne...

Tai jūs pasiklojate ir lovą?

Man regis, tai mano reikalas.

Gerai jau gerai. Kokia skani pasta. Gal aviečių skonio?

Serbentų su anyžių poskoniu.

Mmm... Skani.

Jas gamina ir be anyžių, bet tada jos daug praranda.

Tai nedovanotina.

Aš tų rankšluosčių nelanksčiau. Nes jais nesišluosčiau. Nieko su jais nedariau. Neįstengiau užmigti. Visą naktį prasėdėjau ant tos kėdės, blyškioje šviesoje. Paskui ketvirtą valandą nulipau žemyn. Dabar turiu eiti. Rimtai. Buvo malonu su jumis susipažinti. Būkit gera, atlaisvinkit kambarį prieš dešimtą. Viso gero.

Ką, po velnių, darote? Ei! Grįžkit. Sakau jums, man regis, jūs elgiatės su manim kaip...

Nešaukit, visus pažadinsite!

Maldauju, nekelkim tokių scenų koridoriuje.

Gerai, tada einam į liftą.

Jūs basa, iš burnos jums veržiasi pastos putos, o apačioje laukia durininkas, kažin ar jis norėtų tokią jus matyti.

Pažiūrėkit į save – jūsų batai pilni vėmalų.

Ne!

Eikšekit, aš išvalysiu.

Ne, ne!

Liaukitės šaukęs, visus pažadinsit!

Ne, gal pagaliau...

Eime, būkit geras, aš uždarysiu. Nusiaukit šituos batus! Ne taip!

Pirma turiu juos išvarstyti!

Leiskite man, sėskitės čia. Juk apskritai visą naktį praleidote ant tos kėdės, tad minutė šen, minutė ten...

Labai sąmojinga.

Dieve mano, kaip šlykštu.

Prašau liautis.

Nė už ką, aš privėmiau, aš ir išvalysiu. Tikrai.

Kur juos nešate?

Gerai praplauti.

NE, NE, TIK JAU NE VANDENIU!

Kodėl? Pamatysite, kaip atrodys.

TODĖL, KAD TUOS BATUS TURIU APSIAUTI, gal galėtumėte paaiškinti, kaip aš, po velnių...

Gal atsiliepsite?

Ką?

Telefonas. Skamba telefonas.

Kas, po velnių...

Atsiliepkit.

Bet manęs nėra šiame kambaryje, noriu pasakyti...

Tai atsiliepti man?

Ne!

Žiūrėkit, kokie švarūs. Dabar būtų gerai juos pakišti po džiovintuvu...

Klausau?.. Taip, aš... Ne, man sutrukdė, buvau minutėlę išėjęs iš kambario... A, štai kas. Taip. Sublogavau. Ne, dabar geriau, atsiprašau dėl kilimo. Jei reikės susimokėti...

Ne, leiskite man susimokėti. Ne, tikrai, man nieko nereikia... Dabar leidžiuosi žemyn... Taip, dėkui, jūs labai malonus... Ačiū.

Kas čia buvo?

Aš turiu eiti, tučtuojau.

Kas skambino?

Naktinis durininkas. Kur batai?

To žmogaus aš nekenčiu.

Duokit man batus.

Nė už ką. Valandėlę prisėskit, ir aš juos išdžiovinsiu.

AŠ TURIU EITI, DABAR!

Kas per manieros! Imkit, jei taip norit!

Durininkui pasakiau, kad apačioje buvau aš ir pri... O jūs padarykit man vienintelę paslaugą – išeikit taip, kad niekas nematytų. Velnias, jie permirkę...

Kodėl nepaliekate jų ramybėj?

Būtų gražu, jei išeičiau basas.

Sakau, kodėl visko nemetate – sutarties, svarstyklių, visko.

Bet ką, po velnių, čia paistote?

Kiek jums metų?

Man?

Taip, jums.

Keturiasdešimt dveji.

Matau, kad per jaunas viską mesti.

Bet ką jūs čia paistote?

Tik jau nesakykit, kad niekada apie tai negalvojote. Viską mesti ir pradėti iš pradžių. Būtų visai neblogai, ar ne?

Jūs beprotė.

Bet moteris pasakė, kad didžiuma žmonių svajoja viską pradėti iš naujo, ir pridūrė, kad tai savotiškai jaudinamas, o ne *beprotiškas* dalykas. Pasakė, kad iš tikrųjų paskui beveik niekas nepradeda iš naujo, o mes net neįsivaizduojame, kiek žmonės praleidžia laiko apie tai svajodami ir dažnai nueina tik pusę kelio tebeslegiami savo problemų ir gyvenimo, kurį norėtų pamiršti. Ji prisipažino kažkada turėjusi kūdikį ir aiškiai prisimenanti, kaip kartais ją apnikdavo nerimas, kai būdavo su juo viena, tokiu mažu, tada apie nieką kita neįstengdavo galvoti, tik apie tai, kaip jį palikti ir viską pradėti iš pradžių. Ji mąstydavo, kur tą vaiką galėtų palikti, ir jau žinodavo, kaip susišukuos plaukus ir kur, kad viską pradėtų iš naujo, eis ieškoti darbo. Ji iškart pasijusdavo geriau, kai imdavo galvoti apie vakarus, kuriuos tada leistų, ir apie naktis. Ištisus vakarus leistų valgydama ant sofos, o kitais vakarais išeitų į miestą ir sugultų į lovą su kokiu nors vyru, ir tai padarytų labai ryžtingai, paskui atsikeltų iš lovos ir be jokios graužaties susirinktų savo daiktus. Pasakė, kad vien apie tai pagalvojus jos viduje kažkas lyg ištirpdavo ir tada ją užplūsdavo ramuma, tarsi būtų viską išsprendusi. Tada ji imdavo elgtis labai švelniai su vaiku, staiga vėl tapdavo švytinti – ir motina. Kūdikis tai suvokdavo, pajusdavo it gyvūnėlis, ir tada liaudavosi spurdėjęs

jos glėbyje, o jo žvilgsnis tapdavo smalsus. Viskas, regis, klodavosi geriau, tarsi mostelėjus stebuklinga lazdele. Moteris pridūrė, kad tada jai buvo septyniolika. Pasakodama ji nusivilko vakarinę suknelę, pirma brūkštelėjo žemyn užtrauktuką ant nugaros, paskui vos pastebimu judesiu leido jai lengvai nuslysti žemyn. Suknelė buvo šilkinė, ji sukrito ant grindų į lengvą švytintį gniužulėlį, iš kurio moteris išžengė pirma viena koja, paskui kita. Nors likusi tik su kelnaitėm ir liemenėle, ji, nekreipdama į tai dėmesio, pasakojo toliau ir, regis, neturėdama jokių ketinimų, padarė tai, ką buvo nusprendusi padaryti. Paėmė šilko gniužulėlį ir pasakodama, kaip paskui, po kelerių metų, iš tikrųjų išsiskyrė su kūdikiu, padėjo tą gniutulėlį ant kėdės ir priėjo prie lovos. Tebepasakodama nutraukė nuo jos raudoną lovatiesę, ir tada vyras kiek susiraukė, tarsi kažkas jam būtų įdūręs. Bet ji lyg niekur nieko ištraukė iš plaukų segtuką, palindo po antklode – taip pasielgti ji tikriausiai buvo sumaniusi ir net troško tai padaryti nuo tos akimirkos, kai tik įžengė į tą kambarį, galbūt tikėdamasi rasti jame savotišką prieglobstį ar vaikiško švelnumo. Ji nusisegė liemenėlę, numetė ją į kambario kampą, pasitaisė pagalvę ir iki pat kaklo užsitraukė antklodę. Ir toliau pasakojo apie tai, kas vieną kartą jai nutiko savotiškoje darbo biržoje ir kuo net dabar negalinti patikėti. Tai buvo susiję su jos noru viską pradėti iš naujo. Ji vylėsi, kad vyras ją supras, bet tai buvo nelengva įsivaizduoti, nes vyras jos klausėsi nė nekrustelėdamas, visą laiką

stovėdamas, viena ranka gniauždamas lagamino rankeną. Kojas buvo įsispyręs į šlapius batus. Jam buvo nemalonu ir kartais jas pajudindavo. Vienu metu moters paklausė, kaip, būdama septyniolikos, ji susilaukė vaiko. Kitaip tariant, ar ji pati priėmė tokį sprendimą, ar tai atsitiko netyčia. Moteris gūžtelėjo pečiais. Nemaloni istorija, pasakė, jau seniai ją pamiršusi. Pamiršti bus nelengva, tarstelėjo vyras. Moteris vėl gūžtelėjo pečiais. Perverčiau puslapį, pasakė. Vyras kurį laiką žiūrėjo į ją, paskui paklausė, ar viską iš naujo ji pradėjo taip, kaip svajojo, su kūdikiu ant rankų. Taip, atsakė moteris, ir žinot, ką aš supratau? Vyras tylėjo. Supratau, kad žmogus niekada iš tikrųjų nesikeičia ir kad jam nėra kaip pasikeisti: koks buvo vaikas, toks išliks visą gyvenimą, ir niekada nepasikeis, kad viską pradėtų iš naujo. O kodėl? – paklausė vyras. Moteris kurį laiką tylėjo. Ji arba nepastebėjo, kad antklodė nuslydo ant krūtinės, arba jai buvo vis vien. Gal to norėjo. Mes galime pakeisti tik stalą. Mums visada atrodo, kad atsidūrėme ne prie to stalo ir kad su turimomis kortomis labiau pasisektų atsisėdus prie kito lošimų stalo. Ji paliko kūdikį savo motinai ir viską pradėjo iš naujo kitame mieste, dirbdama kitą darbą ir vilkėdama kitais drabužiais. Tikriausiai norėjo bent kiek atsikratyti to, ko neįmanoma ištaisyti. Dabar gerai neprisimenanti, bet esanti tikra, kad jai atsibodo pralaimėti. Kaip jums jau sakiau, pakeisti kortų neįmanoma, todėl vienintelis dalykas, kurį mes galime padaryti, – pakeisti lošimų stalą.

Ar suradote savąjį? – paklausė vyras.

Taip, – tvirtai atsakė moteris, – tas stalas atrodo šlykščiai: visi sukčiauja, pinigai nešvarūs, o žmonės nieko verti.

Nuostabu...

Su tokiomis kortomis, kokias turiu rankoje, aš ir negalėčiau būti pernelyg išranki.

Pavyzdžiui?

Esu neatidi, nelabai protinga ir per bjauri. Šiame gyvenime niekada nieko neįstengiau baigti. Ar jums užtenka?

Ką reiškia „bjauri"?

Man nerūpi kenčiantys žmonės. Kartais patinka. Prašau sėstis, man nemalonu, kai stypsot priešais.

Dabar jau tikrai turiu eiti.

Ant lovos. Sėskit ant lovos. Galit prie kojų, jei bjauritės arčiau.

Nesibjauriu, bet turiu eiti.

Tada puiku.

Tik minutėlę. Paskui turiu eiti. Bet sakykit, kaip ryte iš čia išeisite?

Prašau?

Rytoj rytą, jeigu jus pamatys.

Ką aš žinau. Ką nors suregsiu. Kad vakar vakare mane įleidote, o šį rytą dingote su mano pinigais. Ką nors panašaus.

Labai miela iš jūsų pusės.

Žinoma, kad miela.

Iš tikrųjų jūs nė neįsivaizduojate, kaip mažai man rūpite.

Tikrai?

Tikrai.

Tai jūs apsimetinėjate?

Apsimetinėju?

Kad esate vienas iš tų, kuriems nusispjaut, ką apie juos gali pagalvoti kokiame nors viešbutyje. Kažkoks ne visai normalus.

Ne, ne, aš toks iš tikrųjų. Ir dar todėl, kad dabar jau vėlu.

Tik jau nesišiauškit, aš pajuokavau, nepridarysiu jums jokių nemalonumų, jie nepastebės, kaip išeisiu, patikėkit, aš sugebu, išsmuksiu iš viešbučio taip, kad niekas nepastebės. Aš pajuokavau.

Aš ne apie tai.

O apie ką?

Apie nieką. O be to, dabar jau per vėlu.

Kas per vėlu?

Nekalbėkim apie tai.

Tas jūsų darbas toks svarbus?

Turėjau išeiti anksčiau. Tiesiog neįstengiau pakilti nuo krėslo.

Gal nenorėjot.

Tai irgi įmanoma. Bet būtų per daug nelogiška tokiam kaip aš.

Jūs jau nebedarote nelogiškų dalykų?

Ne.

Ir klaidų?

Daug, bet niekada nelogiškų.

O ar čia yra skirtumas?

Žinoma.

Pasakykit pavyzdį.

Turiu vieną tobulą, ganėtinai neseną, bet patikėkit, dabar ne laikas apie tai kalbėti.

Jūs nusišypsojote.

Atsiprašau?

Jūs nusišypsojote pirmą kartą nuo tada, kai mudu pažįstami. Ar žinote, kad jūsų graži šypsena?

Ačiū.

Turėtumėte dažniau šypsotis; kai šypsotės, atrodote truputį melancholiškas, o moterims tai patinka.

Kabinate mane?

Ei! Ei!

Atsiprašau, aš tik pajuokavau.

Pajuokavote. Viliuosi, kad sugebate geriau.

Taip, sugebu geriau, bet tik ne šią naktį. Apgailestauju.

O kas šią naktį negerai?

Šią naktį ne.

Jūs esate čia, plepate su nuoga moterimi lovoje, tai kas negerai? Čia tik vienas bjaurus dalykas – nėra alkoholio.

Jei pageidaujate, kažkur turėtų būti bariukas.

Kaip jūs galit sakyti „turėtų būti"? Šešiolika metų apsistojate šiame viešbutyje ir niekada nepažiūrėjote, kur yra bariukas?

Ne.

Jūs pamišėlis.

Aš mažai geriu.

Nė vandens? Jums niekada nebuvo kilęs noras atsigerti vandens?

Paprastai jį nešiojuosi su savimi.

Jėzau šventas, jūs tikras pamišėlis. Man būtų vienas malonumas paieškoti tos gėrimų spintelės. Paprastai ji stovi po televizoriumi.

Iš tikrųjų būtų logiškiausia.

Logiškiausia būtų šalia lovos.

Netiesa. Burzgimas neleistų jums miegoti.

Bet alkoholis – taip.

Alaus?

Alaus? Ar nėra dar ko?

Nieko, jokio alkoholio.

Šlykštus viešbutis. Net kukurūzų spragėsių nėra, aš pamišusi dėl spragėsių...

Ne, nieko valgoma.

Kaip bjauru. Ką gi, pasitenkinsime alumi. Vieną paimkit ir sau.

Bet vyras pasakė verčiau negersiąs – jei pavyko ištverti visą naktį, nepasiduosiąs ir dabar. Pasakė norįs likti

blaivus. Ir pasuko prie lovos, bet eidamas per kambarį pastebėjo pro užuolaidas besisunkiančią šviesą. Todėl grįžo, viena ranka susiieškojo virvelę joms atitraukti, ir jam toptelėjo, kad tas veiksmas matematiškas, nes dėl nesuprantamų priežasčių visada timpteli tą virvelę, kuri užuolaidą užtraukia, nors norėjai ją atitraukti, ir atvirkščiai. Tai jis pasakė moteriai kiek įmanydamas sąmojingiau, ir tuo metu jam pavyko šiek tiek atitraukti užuolaidas. Lauke aušo. Jis pažvelgė į tolimą dangų, nušviestą miglinos šviesos, ir pasijuto nesąs dėl nieko tikras. Moteris paklausė, gal jis tą alų peri, ir tada jis paėmė jį ir nunešė jai. Sėskitės, pasakė moteris, bet šį kartą švelniai. Luktelkite, atsakė vyras ir grįžo prie lango. Toji šviesa. Jis pamanė, kad tai kvietimas, bet dabar jam buvo sunku suvokti, ar jis skirtas ir jam. Pažvelgė į laikrodį, tarsi šis būtų galėjęs padėti rasti atsakymą, bet iš to nieko nepešė, tik neaiškiai pajuto, kad dabar netinkama valanda daugeliui dalykų. Gal dar sykį reikėjo patikėti, tada palikti šį kambarį, sėsti į automobilį ir spaudžiant akceleratorių pasukti į greitkelį. Gal būtų geriausia įsirangyti į šitą lovą ir įsitikinti, ar šios moters kūnas toks trokštamas, kaip atrodo. Bet apie tai pagalvojo tarsi ne jis, o kas nors kitas. Jis išgirdo, kaip spragtelėjo atidaroma skardinė, paskui moters klausimą, ar jis visada buvęs toks. Koks? Toks tvarkingas, paaiškino moteris. Vyras nusišypsojo. Paskui atsakė: „Ne." Tada moteris panoro sužinoti, kada jis toks pasidarė, jei, žino-

ma, prisimenąs, ir jis, neatsitraukdamas nuo lango, atsakė, kad prisimena labai gerai, tada jam buvo trylika, ir tai nutiko vieną naktį. Pasakė, kad tada viskas sudužo į šipulius. Tą naktį viskas žlugo priešais jo degančius namus – priešais tą beprasmę ugnį. Tada man buvo trylika, pridūrė jis. Paskui sutikau vieną žmogų, jis išmokė mane viską sudėlioti į vietas, ir nuo tada visą laiką nesiliauju galvojęs, kad mes neturime kitos pareigos, tik šitą. Visada turime atstatyti namą, tai ilgas darbas, jam reikia kantrybės. Moteris dar kartą pakvietė prieiti ir atsisėsti ant lovos, bet jis neatsakė ir, tarsi sekdamas paskui savo mintis, papasakojo, kad vieną vakarą jo tėvas klausėsi radijo, stengdamasis ištuštinti iki galo vyno butelį. Jis sėdėjo prie stalo pasidėjęs priešais pistoletą, o šalia – butelį. Gėrė lėtai iš kaklelio, o kai gerdavo, nieku gyvu negalėdavai jo trukdyti. Jam patikdavo, kad būnu su juo, ir tiek. Vyras pasakė, kad tą naktį, kai įsiplieskė gaisras, tą naktį viskas buvo lygiai taip pat. Paskui vyras paklausė moters, ar ji turi namus.

Keturias sienas ir lovą? Žinoma.

Aš ne apie tai. Tikrą namą. Savo galvoje.

Nelabai supratau.

Ką nors, ką pati statote. Namą kaip pareigą.

Ak, tokį.

Taip, tokį.

Jau sakiau, kad niekaip jo nebaigiu.

O ar bent kartą teko jį pradėti?

Gal tik kartą.

Kur jis buvo?

Šalia vyro.

Gera pradžia.

Kažin.

Vaiko tėvas?

Tas? Įsivaizduokit, jis buvo didelis bailys ir pasitaikius progai dingo.

Apgailestauju.

Net neturėjo darbo. Na, gal turėjo – buvo automobilių vagis.

O kitas?

Kas?

Namų vyras.

Ak, kitas...

Ar jis buvo kuo nors ypatingas?

Viskuo... Jis toks vienas pasaulyje.

Ką norite pasakyti?

Tokio kito nėra.

Kur jis dabar?

Ne su manim.

Kodėl?

Palikit jį ramybėj.

Jis nemylėjo jūsų?

Aišku, kad mylėjo.

Tada kas?

Mudu pridarėme daugybę nesąmonių.

Pavyzdžiui?

Kažin ar suprasit.

Kodėl?

Ar įsivaizduojate, ką reiškia būti dėl ko nors pamišusiam?

Bijau, kad ne.

Na štai.

Tuomet paaiškinkite.

Juokaujate?

Pabandykite. Pasakykite bent vieną priežastį.

Kodėl?

Aš daugiau neturiu ką veikti. Turiu laukti, kol išdžius batai.

Geras atsakymas. O ką būtent norite sužinoti?

Ką reiškia būti dėl ko nors pamišusiam.

Nežinau.

Ne.

Netikėtai moteriai šovė į galvą mintis, kad tada žmogus supranta visus filmus apie meilę, supranta juos *iš tikrųjų*. Bet tai juk sunku paaiškinti. O ir skambėtų truputį kvailai. Nenorom jos galvoje ėmė suktis daugybė scenų, kurias išgyveno šalia mylimo vyro arba toli nuo jo, tai buvo tas pat ir labai seniai. Paprastai ji stengdavosi apie tai negalvoti. Bet ūmai ji prisiminė, ir ypač prisiminė vieną iš paskutinių kartų, kai juodu išsiskyrė – ji sėdėjo prie sta-

liuko kavinėje, o jis buvo ką tik išėjęs. Tada ji suprato, tuo buvo visiškai įsitikinusi, kad gyventi be jo bus jos esmė ir nuo tos akimirkos viskas jai atrodys tarsi aptraukta šešėlio, dar vieno šešėlio, gal rūko, ypač – ir visų pirma – rūko. Ir ji paklausė savęs, ar galėtų paaiškinti, ką reiškia būti dėl ko nors pamišusiam, bet, pakėlusi akis į stovintį prie lango vyrą su lagaminėliu rankoje, pamatė jį, tokį paprastą ir pasmerktą, kad pamanė – dabar ką nors aiškinti būtų beprasmiška. Apskritai ji neturėjo noro tai daryti ir buvo čia ne dėl to. Tad nusišypsojo liūdna, sau nebūdinga šypsena ir pasakė: ne, geriau viską pamiršti. Būkit malonus, pasakė ji vyrui, daugiau apie mane nekalbėkim. Kaip pageidaujate, atsakė vyras. Moteris atidarė antrą skardinę ir valandėlę tylėjo. Paskui paklausė, kaip, po velnių, žmogus sumano daryti svarstykles. Iš tikrųjų tai jos nedomino, bet ji norėjo nutraukti šią tylą, arba užmiršti vyrą, kurį mylėjo. Todėl paklausė, kaip žmogus ima pardavinėti svarstykles. Vyrui tas klausimas turbūt pasirodė svarbus, nes jis prisiminė, kaip pirmą kartą buvo mokomas sverti. Tiksliai sverti. Jam patiko, kad gerai sverti galima tik rankomis. Tada tikriausiai jam atėjo į galvą mintis, kad trūksta kažkokių svėrimo prietaisų ir kad tai kažkokio sprendimo pradžia. Reikėjo pasverti dviejų rūšių dažus, sumaišyti ir tiksliai apskaičiuoti, kiek reikia vienų dažų ir kitų. Jei tiksliai pasveri, tada teptukas gerai slysta medžiu, ir ryto šviesoje dažų atspalvis būna toks, kokio reikia, o

saulei leidžiantis – šiltesnis. Jau norėjo paaiškinti, kaip visa tai susiję su pareiga, kurią kiekvienas jaučiame atstatydami namą, ir kad tam tikru požiūriu viso to pradžia būna aušra. Bet, ieškodamas žodžių, nuleido akis į gatvę ir pamatė, kad prie viešbučio durų sustojo trys policijos automobiliai su trimis blyksinčiais švyturėliais. Vienas policininkas stovėjo atsirėmęs į atviras duris ir kalbėjo per radiją. Vyras nutilo ir atsisuko į lovoje gulinčią moterį. Ir tik tą akimirką pamatė moters akis – šviesias, bet pilkas kaip vilkės: ir tada suprato jos grožio paslaptį. Aš klausausi jūsų, pasakė moteris. Vyras žiūrėjo į ją – į tas akis, bet paskui nusisukęs pažvelgė pro langą ir prisiminė du dažų indelius ir tirštą skystį, bėgantį į stiklinę menzūrą.

Prireikė šiek tiek laiko, kol išmokau, – galop atsakė.

Jūs keistas, – tarė moteris. – Ateikit čia.

Ne.

Kodėl?

Naktis baigėsi.

Negi jūs vis dar galvojate apie tą prakeiktą susitikimą? Jie jau laiko jus dingusiu.

Svarbu ne tai.

Tada kas? Baiminatės, kad rytoj rytą jus nutvers su moterimi vakarine suknele? Jau sakiau jums, kad galiu dingti iš čia, ir niekas nepastebės.

Tikrai?

Žinoma.

Gal galėtumėte tai padaryti dabar?

Nė nesvajokit. Kodėl turėčiau?

Patikėkit manimi – padarykit tai dabar.

Ką, po galais, čia paistote?

Nieko.

Arba verčiau, žinot, ką padarysiu? Kad galėtume atšvęsti, čia, kambaryje, mums reikėtų gerų pusryčių.

Padėkit tą ragelį.

Koks registratūros numeris?

Prašau šito nedaryti.

Devyni, taip, devyni, jis visada prasideda...

PADĖKIT TĄ RAGELĮ.

Nurimkit, kas jums užėjo?

TUČTUOJAU PADĖKIT!

Gerai... gerai jau, padėjau.

Atsiprašau.

Kokia musė jums įkando?

Tai nebuvo gera mintis.

Sakau, kad buvo.

Patikėkit, nebuvo.

Aš būčiau paprašiusi pusryčių ne dviem, o vienam, o kai juos būtų atnešę, būčiau pasislėpusi vonios kambaryje.

Vyras, regis, valandėlę mąstė, kad tai gal būtų suveikę, nors iš tikrųjų mąstė ne apie tai. Norėjo kažką sakyti, bet tuo metu kažkas triskart pasibeldė į duris. Iš koridoriaus pasigirdo balsas: „Grafystės policija“, neišraiškingas, bet

stiprus, ryžtingas. Vyras minutėlę tylėjo, paskui garsiai atsiliepė: „Einu." Atsisukęs pažvelgė į moterį. Ji gulėjo nejudėdama, patalai jai buvo nuslinkę iki klubų. Vyras nusivilko švarką, priėjo prie lovos ir padavė jį moteriai. „Užsiklokit", – pasakė. Į duris dar sykį pabeldė. Moteris apsivilko švarką, pažvelgė į vyrą ir tyliai suramino jį: „Jums nėra ko jaudintis." Vyras papurtė galvą. Paskui garsiai atsiliepė: „Einu", ir pasuko prie durų. Moteris įkišo rankas į švarko kišenes, dešine ranka užčiuopė pistoletą ir suspaudė. Vyras atidarė duris.

Grafystės policija, – tarė policininkas, rodydamas savo skiriamąjį ženklą. Kitą ranką jis laikė ant pistoleto, kabančio prie diržo, rankenos.

Ar jūs ponas Malkolmas Vebsteris? – paklausė policininkas.

Taip, aš, – atsakė vyras.

Turiu paprašyti jus eiti su manimi, – tarė policininkas.

Paskui jis atsisuko į lovą ir, regis, nenustebo išvydęs po antklode gulinčią moterį.

O pistoletas? – paklausė jis.

Viskas gerai. Aš turiu jį.

Policininkas linktelėjo.

Ir vėl atsigręžė į vyrą.

Einam, – paragino.

Du

Toji mergaitė, vilkinti suaugusios moters drabužiais, atrodė dar visai vaikas. Jos makiažas buvo kaip suaugusios: raudonos lūpos, tamsūs šešėliai apie akis – šviesias, bet pilkas, panašias į vilkės. Ji pasirodė apie dešimtą vakaro su savo vaikinu – tikriausiai jis buvo jos vaikinas, tik truputį už ją vyresnis. Abu atėjo jau gerokai įkaušę. Kambario nebuvo užsisakę ir viešbučio durininkui pamelavo dokumentus pamiršę automobilyje. Durininkui buvo maždaug šešiasdešimt, viešbučio vadovybė buvo jam nurodžiusi, kad nekiltų problemų, paprašyti klientų susimokėti iš anksto. Jis negalėjo leisti sau elgtis kaip panorėjęs, todėl davė porelei kambarį ketvirtame aukšte ir paprašė atsiskaityti. Vaikinas išsitraukė iš kišenės pluoštą banknotų ir susimokėjo grynais. Mokėdamas kažką atžariai burbtelėjo – norėjo pasirodyti esąs kietuolis. Mergina neištarė nė žodžio. Stovėjo atokiau nuo jo per porą žingsnių.

Juodu pakilo į savo kambarį, bet kone iškart nusileido žemyn ir neatsisveikinę išėjo vakarieniauti.

Tas veikiau niūrokas viešbutis stovėjo priemiestyje.

Sulankstomojoje lovelėje gulintis durininkas lygiai vidurnaktį išgirdo lyg bruzdesį, lyg prislopintus balsus. Atsikėlė pažiūrėti ir pamatė, kaip tuodu bučiuojasi. Mergina, atrodė, norėjo kilti į kambarį, bet vaikinas laikė ją prispaudęs prie sienos. Po kiekvieno jo bučinio ji sukikendavo. Vaikinas pakišo ranką jai po sijonu, ir ji, nesiliaudama kikenti, užsimerkė. Toji scena būtų galėjusi atrodyti net miela, bet vaikinas elgėsi ne visai padoriai. Durininkas tyliai kostelėjo. Vaikinas atsisuko į jį, paskui vėl ėmė glamžyti merginą, tarsi jam būtų buvę nesvarbu, ar kas žiūri į jį, ar ne, o gal atvirkščiai – tai jam patiko. Užtat nepatiko durininkui, todėl jis padavė kambario raktą ir garsiai pareiškė, kad teiktųsi pasikelti viršun. Vaikinas nusikeikė, ištraukė ranką merginai iš po sijono, persibraukė ja plaukus. Pagaliau paėmė raktą ir pakilo į savo kambarį. Viešbučio durininkas liko stovėti už registratūros stalo, mąstydamas apie kažkokį slaptą šios merginos žavesį, bet staiga ji pati pasirodė vestibiulyje su anksčiau nematytu nuovargio šešėliu veide ir pasakė, kad kambaryje nėra rankšluosčių. Durininkas buvo įsitikinęs, kad jie ten buvo, bet neprataręs nė žodžio nuėjo jų atnešti iš užpakalinio kambario. Grįžęs padavė rankšluosčius merginai, ši maloniai padėkojo ir jau ketino eiti, bet, žengusi

kelis žingsnius, atsigręžė į vyrą ir tonu, kuriame buvo ir paprasto smalsumo, ir truputį to nuovargio, uždavė jam, regis, seniai parengtą klausimą:

Kada gi durininkai miega naktį?

Naktį, – atsakė vyras.

A.

Bet, žinoma, su pertrūkiais.

Norite pasakyti, kad paskui esate truputį pertrūkęs.

Ne, noriu pasakyti, kad tenka daug kartų pabusti ir vėl užmigti.

Tikrai ne kaži kas. Kaip atsitiko, kad ėmėtės tokio darbo?

Neturėjau galimybių rinktis. Be to, nesakyčiau, kad nepatinka.

Aišku, roko žvaigždė būtų kitas dalykas.

Tada, žinoma, neturėčiau nei ramybės, nei laiko, kurio dabar teisėtai turiu į valias.

Kaip sakote?

Sakau, kad man gerai taip. Norėjau pagyventi ramiai.

Anokia čia laimė. Mano nuomone, jums neužteko drąsos pasvajoti apie ką nors geresnio. Labanakt.

Įdomu. Tą patį pagalvojau apie jus.

Atsiprašau?

Kai pamačiau jus įeinančią ir paskui vestibiulyje, pamaniau, kad čia kažkokia klaida.

Kokia klaida?

Tas vaikinas. Jūs ir tas vaikinas. Jei leisite man pasakyti, aš iš karto pamačiau, kad jūs žavi mergina.

Bet kokias čia nesąmones pliauškiat?

Atsiprašau. Linkiu jums labos nakties.

Ne, dabar man pasakysit, ką norėjote pasakyti.

Tai nesvarbu.

Aš tuo neabejoju, bet, šiaip ar taip, vis tiek reikės pasakyti.

Jūsų vaikinas turės laukti rankšluosčių.

Po velnių, tai mano reikalas. Taigi žavi mergina laukia jūsų istorijos. Pasakokit.

Jūs stovite suglaudusi kojas, tiesiog suglaudusi, ir viskas. Merginos ne visada suvokia, kad jei avi aukštakulnius, turi stovėti suglaudusios kojas. Kartais jas skiria tik pirštas, bet tai visai kas kita.

Šit kaip.

Ne visos tai supranta, bet, žinot, jūsų daili figūrėlė ir... kitkas. O vaikinas kažkoks nevykęs, argi ne?

Gal išklausysit ir manęs?

Todėl pamaniau, kad tai klaida. Pamaniau, kad gal jūs pati neturėjote drąsos pasvajoti apie ką nors geresnio.

Žinot ką? Jums reikėtų daugiau pamiegoti. Gal pasijustumėte gerėliau.

Gali būti. Bet kai kuriuos dalykus aš suprantu.

Ir ką gi jūs suprantate?

Kai kuriuos dalykus.

Tai gal jūs išsilavinęs ir dieną dirbate psichologu? O gal jūs aiškiaregys?

Ne. Bet mano toks amžius, kad mačiau visko.

Stovėdamas viešbučio registratūroje?

Taip pat ir čia.

Ne kažin kokia patirtis.

Buvo ir kitokių.

Kokių?

Turėjau tokių vaikų kaip jūs.

Na ir kas.

Tai jums atrodo nesvarbu?

Turėti vaikų gali visi.

Tai tiesa. Aš buvau kalėjime. Kaip jums patinka?

Jūs – kalėjime?

Trylika metų.

Šaipotės iš manęs?

Niekada nedrįsčiau.

Jūs nepanašus į žmogų iš kalėjimo.

Ne, žinoma.

Atsidūrėte ten per klaidą?

Atsidūriau ten dėl kelių priežasčių, kurios susiklostė neįprastai ir nepataisomai.

Nesuprantu.

Aš nužudžiau žmogų.

Po galais.

Jūsų laukia vaikinas.

Kaip tą žmogų nužudėte?

Nušoviau. Vienu vieninteliu šūviu.

Koks taiklus...

Jis stovėjo per metrą nuo manęs, tiesiog buvo neįmanoma prašauti pro šalį. Bet tai, kad iššoviau tik vieną šūvį, padėjo man teisme. Jie neįžvelgė sunkinančių aplinkybių, suprantate?

Galiu numanyti, kad tai jums pasirodė neteisinga.

Būtent.

Kažkas švaraus.

Galima sakyti ir taip.

Kodėl jį nužudėte?

Ilga istorija.

Ką gi, sutrumpinkit ją.

Kodėl turėčiau?

Nežinau, norėčiau ją išgirsti.

Ką gi, padarykime taip...

Taip, bet paskubėkit, man reikia viršun.

Aš jums papasakosiu tą istoriją, o jūs kuo greičiau dingsite iš šio viešbučio net neatsisveikinusi su tuo tipu.

Ką jūs pasakėte?

Pasakiau, kad mielai jums papasakočiau, kodėl jį nužudžiau, bet už tai pageidaučiau, kad paliktumėte šį viešbutį ir grįžtumėte namo.

Ką, po galais, čia paistote?

Atvirai pasakius, nežinau. Bet man šovė tokia mintis.

Man labai patiktų, kad jūs išeitumėte pro šias duris ir pasiieškotumėte geresnės vietos.

O kas šičia jums nepatinka?

Tas vyras.

Mano vaikinas?

Galbūt. Taip, jūs ir tas vaikinas. Čia viskas klaida.

Ką čia pliauškiat!

Gal aš klystu.

Žinoma, klystate.

Jūs tuo įsitikinusi?

Žinoma.

Tada atleiskit. Imkit rankšluosčius ir labanakt.

Minutėlę, vieną minutėlę.

Eikit.

Minutėlę. Pirma – istorija.

Jau sakiau, kad mielai ją papasakočiau, bet už tai turėtumėte padaryti man paslaugą – išeiti pro šias duris ir grįžti namo.

Jūs kvailas, ar ką? Negi manote, kad taip ir padarysiu? Išeisiu, kad to *norite* jūs?

Iš tikrųjų aš žiūriu į tai kaip į neįtikimą galimybę.

Sakykite tiesiai: neįmanomą.

Kodėl?

Kas jums rūpi? Juk tai mano gyvenimas.

O dar kas?

Tas, kad, šiaip ar taip, aš negalėčiau išeiti.

Kodėl?

Todėl, kad jis mane priluptų.

Ak, štai kas.

Jūs patenkintas?

Ne. Visai ne. Kaip su juo susipainiojote?

Ką aš žinau.

Nuostabu.

Jis man patiko... na gerai, *patinka*, tiktai...

Kas patinka?

Jis mano vaikinas.

Taip, bet kodėl patinka?

Po galais, koks kvailas klausimas: jis man patinka, ir tiek, patinka, kad pašėlęs, patinka lovoje. Ar nuraukiate, apie ką kalbu?

Galiu įsivaizduoti.

Na, tada įsivaizduokit.

Ar todėl, kad jis mažiau linkęs į šiurkštumą ir vulgarybes?

Ką, po velnių, turite omenyje?

Kodėl nesusirandate švelnesnio, kuris jūsų nedaužytų?

Ar esama ir tokių?

Jūs nuostabi.

Liaukitės. Duokit man pagaliau rankšluosčius.

Imkit.

Turbūt man reikia gero dušo.

Tikriausiai.

Išsimaudysiu nesužinojusi, kaip, po velnių, toks žmogus kaip jūs tapo žudiku.

Tai eikit namo, išsimaudykit po dušu ir sužinosit.

Namo? Jūs nesuprantate.

Juk turite namus.

Jie ne mano, o motinos.

O koks skirtumas?

Atsiliepkit, čia tikriausiai jis.

Registratūra... Labą vakarą. Taip, ji čia... Neturiu supratimo... Taip, duodu jai ragelį.

Alio... Jau einu... Stabtelėjau valandėlę paplepėti... Su durininku... Taip, paplepėti... Jis tiktų man į senelius, Maikai, klausyk, tai mano reikalas. Ne, palauk... Sakiau, kad einu... KLAUSYK, AR GALI BENT MINUTĖLĘ DUOTI MAN RAMYBĘ? Sakiau, kad jau einu... TAI TU ŠAUKI!.. Kokį pusvalandį, kokias penkias minutes... Ką aš žinau, gal piniginės dugne... tik prašau nešaukti... NEŠAUK, VELNIAI GRIEBTŲ... SAKIAU, KAD... eik po velnių.

Tai aš kaltas. Apgailestauju.

Kokio velnio...

Eikit.

Ne, prašau mane sujungti su juo dar sykį.

Telefonu?

O kuo dar? Greitai.

Aš tiesiog nuoširdžiai tikiu, kad...

Greitai, antraip jis nusileis žemyn!

Prašau.

Alio?.. Alio?.. Atsiprašau, atleisk man, prašau man atleisti... Maikai... gerai... sutarta... tučtuojau važiuoju aukštyn... prisiekiu... tiktai paimsiu rankšluosčius... Myliu tave... taip... jau sakiau tau... taip, jau einu.

Dabar eikit.

Taip, einu.

Labanakt.

Jūs iš manęs nesišaipote, tiesa?

Dėl ko?

Kad tikrai buvote kalėjime.

Trylika metų.

Trylika?

Daug skaičiau, ir laikas pralėkė.

Aš ten būčiau išprotėjusi.

Jūs jauna – tai visai kas kita. Eikite.

Jūsų nuomone, kiek man metų?

Aštuoniolika. Taip parašėte viešbučio registracijos lape, kurį užpildėte.

Ir jūs tuo tikite?

Ne.

Tada kiek?

Pasakykit pati.

Šešiolika.

Nieko sau.

Visi sako, kad tai ypatingas amžius.

Regis, taip.

Jūs tikite, kad toks amžius būna?

Nežinau, man niekada nebuvo.

Peršokot jį?

Galima ir taip sakyti.

Gaila.

Bet gaila jį ir iššvaistyti, kaip elgiatės jūs.

Aš jo visai nešvaistau.

Atleiskite, jūs teisi, apie tai nieko neišmanau.

Tada kodėl sakote, kad švaistau jį?

Nežinau. Jūsų veidas.

O kas mano veidui?

Jis labai gražus.

Ir ką?

Būtumėte labai graži, jeigu atsikratytumėte piktumo.

Piktumo?

Jūsų veidas piktas.

Nuostabu!

Kažin.

Aš *esu* pikta.

Ir patenkinta.

Taip, patenkinta, man patinka būti piktai, taip aš apsiginu nuo pasaulio, todėl nieko nebijau. O jums nepatinka piktumas?

Vyras mažumėlę pagalvojo. Tada pasakė, kad reikia būti atsargiam, nes šviesa, prie kurios įpranti jaunas, bus

ta pati, kurioje gyvensi visada, ir tai dėl priežasties, kurios jis pats niekada nesupratęs. Bet žinojo, kad taip yra. Dar pasakė, kad daugelis jaunų žmonių būna liūdni, ir paskui nutinka taip, kad tokie jie lieka visada. Arba užauga prieblandoje, ir toji prieblanda paskui juos persekioja visą gyvenimą. Todėl reikia saugotis pykčio – būnant jaunam tai atrodo prabanga, kurią galima sau leisti, bet tiesa visai kitokia: pyktis skleidžia šaltą šviesą, kurioje visi daiktai praranda savo spalvą, ir visam laikui. Taip pat pasakė, kad, pavyzdžiui, jis augo supamas smurto ir tragedijų, ir turįs pripažinti, kad nebeįstengė išsivaduoti nuo tos šviesos, nors apskritai galįs pasakyti, kad gyvenime stengėsi viską daryti gerai, turėdamas vienintelį tikslą – grąžinti viską į savo vietas, ir iš esmės jam pavyko, bet, žinoma, šviesa niekada nebuvo kitokia, tik tragiška ir akį rėžianti, su retomis grožio akimirkomis, kurių vis dėlto niekada nepamiršiąs. Paskui jis pamatė, kad liftas leidžiasi iš ketvirto aukšto į pirmą, ir pastebėjo, kad merginos veidas sustingo, tarsi sutrauktas baimės mėšlungio. Vyras instinktyviai norėjo grįžti į savo kambarėlį, bet paskui pamanė, kad negali čia palikti merginos, ir pasakė: „Greitai eikit su manim“, ir, keista, ji nuėjo paskui jį ir leidosi nuvedama į mažą kambarėlį, ir ten vyras davė jai ženklą tylėti, o pats ėmė kažko ieškoti, nesuprasdamas, ko ieško. Pasigirdo atsidarančios lifto durys ir merginos vardą šaukiantis vaikino balsas. Vyras minutėlę palaukė, tada išėjo iš kamba-

rėlio ir pasuko prie registratūros stalo. Vaikinas buvo su trumpikėm ir marškinėliais. Vyras pažvelgė į jį nutaisęs kuo nuolankesnį ir abejingesnį veidą, kokį tik sugebėjo nutaisyti.

Prašyčiau jūsų nešaukti, – pasakė jis.

Noriu ir šaukiu, – atrėžė vaikinas. – Kur ji pasidėjo?

Kas?

Mano mergina.

Nežinau. Ji paėmė rankšluosčius.

Ir kur pasidėjo?

Nežinau. Gal pasikėlė į viršų.

Kada?

Kai jūs paskambinote telefonu, ji paėmė rankšluosčius, ir aš daugiau nežinau.

O šitie?

Šitie?

Gal tu kvailas, ar ką? O kas ŠITIE, ŠITIE ne rankšluosčiai?

Tikriausiai paliko. Nežinau, aš buvau užsiėmęs, ką tik buvau savo...

Bet ką, po velnių...

Tikriausiai pamiršo.

Kur ji dingo?

Gal valandėlei pasikėlė į terasą.

Kokią terasą?

Aš jai pasakiau, kad čia, paskutiniame aukšte, yra te-

rasa, ten labai gražu naktį, nuo jos matyti visas apšviestas miestas. Gal ji panoro...

Į terasą?

Nežinau, bet jei negrįžo į kambarį...

Kaip patekti į tą sušiktą terasą?

Liftu pasikeliate iki paskutinio aukšto, paskui dar vieną aukštą užkopiate laiptais. Durys atdaros.

Sakyk man „tu“. Žinoma, tu nematei, kaip ji išėjo?

Išėjo iš viešbučio?

Taip, taip, išėjo iš viešbučio, gal aš kalbu arabiškai?

Gali būti, bet, kaip jau sakiau, aš buvau užsiėmęs, o kai grįžau iš...

Ar tik nemėgini manęs apmulkint, ką?

Aš tik dirbu savo darbą.

Šūdiną darbą...

Taigi, aš irgi taip pamaniau.

Labai gerai, bičiuli, retkarčiais pagalvok apie tai, kad jis tau neatsirūgtų.

Jūsų rankšluosčiai.

Susikišk juos šiknon.

Tai neimsit jų?

Nupušęs senis...

Vaikinas daugiau nieko nepasakė. Nužingsniavo prie lifto, bet paskui kažkas jam šmėstelėjo galvoje ir jis tyliai keikdamasis pasuko laiptų link. Vyras nė nekrustelėjo. Tik tą akimirką suvokė, kad jam dreba rankos, ir pasijuto

laimingas, kad vaikinas to nepastebėjo. Kurį laiką stovėjo – sudvejojo, ar vaikinas negrįš atgal, ir pamėgino greitai sumesti, ką daryti toliau. Į galvą neatėjo jokia mintis. Koks kvailys, pamanė, bet ne apie vaikiną. Grįžo į kambarėlį, bet dabar jau žinojo, kuo vardu mergina. Mari Žo, pasakė, būtų gerai, kad kuo greičiau eitumėt iš čia. Ji sėdėjo ant lovelės. Sėdėjo gražiai suglaudusi kojas, taip, kaip mokėjo tik ji. Ji papurtė galvą. Aš bijau, pasakė. Ko? – paklausė vyras. – Išeiti.

Dabar eikit iš čia, ir kuo skubiau, – paragino vyras.

Bijau ir šito.

Aš jus palydėsiu.

Beprasmiška.

Kodėl?

Turiu grįžti į viršų.

Bet negrįšite, o dingsite iš čia, taip bus geriausia. Aš jus palydėsiu.

Jūs turite likti čia.

Niekas nepastebės.

O kur aš, po velnių, eisiu paskui?

Dabar nėra kada apie tai kalbėti. Eikit.

Palikit mane. Man jau praėjo.

Eikit, pasakiau.

Kodėl?

Pažiūrėkit – jau aušta.

Ir kas?

Tai laikas, kai jūs grįžtate namo miegoti.

Kuo čia dėtas laikas? Aš ne maža mergaitė.

Svarbu ne laikas, o šviesa.

Ką, po galais, čia šnekate?

Dabar tinkama šviesa grįžti namo, ji tiesiog tam skirta.

Šviesa?

Nėra geresnės šviesos jaustis švariam. Eime.

Ar jūs iš tikrųjų manote, kad...

Taip, manau. Eime su manim.

Mudu net nežinome, kur, po velnių, eiti.

Sugalvosime. Gal stoties link. Ją greitai atidarys. Mudviem reikia geros kavos. Eikš, išsmuksime pro užpakalines duris. Gal būtumėte gera ir paliktumėte rankšluosčius?

Nė nemanau ir neprašykit. Šituos aš pasiimsiu.

Kaip norite, bet paskubėkit. Čionai.

Man labai patinka vogti rankšluosčius iš viešbučių.

Labai vaikiška.

Visai ne. Gal manote, jog imu juos tam, kad kam nors pakiaulinčiau?

Kitos priežasties nematau. Šitie rankšluosčiai ne kaži ko verti. Na, sukime čia.

Kokybė man visai nerūpi. Paskui, namie, jie man primena, kur buvau. Ar įstengiate tai suprasti?

Suvenyras?

Panašiai.

Kaip suvenyras – nepatogus.

Tiesa. Gal paimkit jūs. Ačiū.

Prašau eiti truputį greičiau.

Mudu skubam?

Nežinau.

O vis dėlto kokia šviesa.

Ir iš tikrųjų tą vasaros rytą aušra vaiskiame danguje skleidėsi taip įžūliai, kad net jokių troškimų neturintys priemiesčiai atrodė jos netikėtai užklupti ir priversti susitaikyti su tokiu grožiu, kokio jų statytojai nė neįsivaizdavo. Languose blykčiojo džiugūs atspindžiai, o menka žolė – ten, kur išvis ji žėlė, – blizgėjo netikėta žaluma. Pro šalį pravažiuodavo reti automobiliai, regis, taip pat neskubėdami, tarsi nutarę pailsėti. Vyras su mergina žingsniavo greta, ir tai atrodė keistai, nes mergina buvo graži, o vyras – ne tik senas, bet ir labai eilinis. Žiūrėdamas į juos, vargiai būtum įstengęs suprasti, kas jiedviem nutiko – mat ji buvo su aukštakulniais ir žengė tvirtu žingsniu, o jis kiek susikūprinęs, su baltų rankšluosčių gniutulu po pažastim. Galėjai pamanyti, kad žengia tėvas su dukra, nors kažin. Palikę pagrindinę gatvę, jie pasuko pro seną alaus daryklą, nors vyras nenorėjo prisipažinti šį kelią pasirinkęs tik todėl, kad vis dar bijojo to vaikino su trumpikėm, įsitikinęs, kad jis neras terasos, nes jos ten nėra. Todėl nusprendė papasakoti jai apie alaus daryklą ir salyklo kvapą, kurį vis dar užuosdavai eidamas pro šalį. Paaiškino, kad prieš trejus metus jos savininkas pabėgo į Karibus, tad kurį laiką dar-

bininkai tvarkėsi patys, ir visai neblogai, bet, kaip ir reikėjo tikėtis, paskui reikalai pašlijo. Mergina vyro paklausė, ar kada nors gėręs tos daryklos alaus, ir jis atsakė, kad jau seniai nieko negeria, negali sau leisti, nes yra policijos prižiūrimas – jei iškrėstų kvailystę, akimirksniu atsidurtų už grotų. Todėl geriau būti blaiviam, paaiškino. Be to, pridūrė jis, jei norėčiau iškrėsti kvailystę, pasistengčiau tai padaryti būdamas blaivaus proto. Gal jis turėjo galvoje tai, ką darė šią akimirką. Apie tai tikriausiai pamanė ir mergina, nes staiga pasakė, kad dabar jis gali grįžti į viešbutį – išsisuksianti pati. Bet vyras nieko neatsakė, tik papurtė galvą. Atrodė toks akivaizdžiai bejėgis, kad merginai akimirką toptelėjo, jog myli jį. Ir tik tada suvokė, kad žingsniuodamas auštant pro negyvą alaus daryklą šalia kuoktelėjusios mergiščios jis rizikuoja prarasti darbą, ir visas šis reikalas jai keistai nepatiko. Staiga jai sugniaužė širdį – šis vyras neturi kentėti – ir, toptelėjus šiai minčiai, net pagalvojo, kad jai patiktų, jog savo gyvenime jis išvis daugiau niekada nekentėtų. Todėl vienu metu vyro paklausė, ar visus tuos kalėjimo metus jį lankė namiškiai.

Ir taip, ir ne, – atsakė vyras.

Taip ar ne?

Žmona – taip. Ir sūnūs – vienas jau buvo didelis, palikęs namus. Kiti du liko su motina.

Norite pasakyti, kad, kai išėjot į laisvę, jau nebebuvo šeimos.

Kurį laiką bandėme, bet nieko neišėjo. Daug kas buvo pasikeitę.

Pavyzdžiui.

Aš buvau pasikeitęs. Jie irgi. Visi. Buvo nelengva.

Jie gėdijosi jūsų?

Ne, kažin, gėdytis – netinkamas žodis. Gal čia tinkamesnis žodis būtų „atleisti".

Jie jums neatleido.

Panašiai. Gaila, nes iš tikrųjų aš taip pasielgiau dėl jų.

Ką?

Tą žmogų nužudžiau dėl jų.

Rimtai?

Taip. Dėl savęs, dėl jų. Kad apginčiau savo namus.

Jūs einate taip greitai, kad aš nespėju.

Atleiskite.

Mes neskubam, tiesa?

Aš nežinau.

Čia dėl mano vaikino?

Dėl jo.

Tai bent. Pasakokit toliau.

Ką?

Jūs man skolingas istoriją.

Teisybė.

Taigi, toliau.

Jis buvo lupikautojas. Žmogus, kurį nužudžiau, buvo lupikautojas.

Vau!

Ar žinote, apie ką kalbu?

Aišku, nesu kvailė. Lupikautojas.

Buvau jam skolingas krūvą pinigų. Jis norėjo terorizuoti mano vaikus.

Todėl jį nušovėte.

Taip.

Kokia kvailystė, tokie žmonės grasina, bet paskui, atėjus tam tikram momentui, nieko nedaro. Tokia jų sistema.

Bet ne šiuo atveju.

Iš kur žinote?

Jis pradėjo nuo šlykščių dalykų, jokio smurto, bet tai buvo nemalonūs dalykai. Įspėjimai.

Ir jūs išsigandote.

Ne, buvau ramus. Bet nesukrapščiau pinigų, ir jis nesiliovė. Jis žinojo viską – mūsų dienotvarkes, darbo vietas, viską.

Galėjote jį įskųsti.

Vėliau ar anksčiau būtų išėjęs ir vėl mus susiradęs. Kas įskundžia, tas galiausiai už tai sumoka.

Koks mėšlas. Jūs žinote, kur mes einame, tiesa?

Beveik.

Gerai. Tada pasakokit toliau.

Taigi, aš susiradau jį, bet pinigų neturėjau, ir įsivėliau į tą istoriją.

Ir nieko kita nesugalvojote, tik jį nušauti?

Patikėkit, kitos išeities nebuvo. Nužudyti jį buvo vienintelis ėjimas, kurį turėjau padaryti, kad užbaigčiau tą žaidimą.

Ir sugalvojote planą?

Daugmaž. Stengiausi suprasti, kuo galiu būti už jį stipresnis.

Ir radote.

Taip. Turėjau daugiau fantazijos, nors iš veido atrodžiau tikras bailys.

Ką norite pasakyti?

Jis nesitikėjo, kad galėčiau pasielgti drąsiai ar brutaliai. Todėl pasakiau, kad turiu pinigų, pasirinkau vietą, o jis net nepasirūpino, kad kas nors jį lydėtų. Jis atėjo, aš priėjau prie jo ir nušoviau. Šito jis visai nesitikėjo.

Po galais.

Štai kaip viskas atsitiko.

Ar jums nesukėlė... noriu pasakyti, ar jums nesukėlė šoko – turiu galvoje – šūvis.

Užaugau pasaulyje, kur žmonės dažnai šaudydavo. Mano tėvas dirbo buhalteriu, bet jeigu kas – šaudydavo.

Tikrai?

Toks buvo pasaulis. Žmonės vieni kitus žudydavo, ir tai būdavo *įprasta*.

Kodėl *įprasta*?

Tai kita istorija, ir aš neprivalau jos pasakoti.

Gerai. Tada baikit man žadėtąją.

Ką dar norite sužinoti?

Ką darėte po to? Pabėgote, pasidavėte policijai? Kaip elgėtės?

Sėdau į automobilį ir porą dienų sukau ratus aplinkui. Pirmą dieną turėjau kelis susitikimus su klientais ir nuėjau į juos. Paskui tik važinėjausi aplink, ir tiek. Net nepaskambinau į namus.

Pabėgote.

Ne. Sukiojausi aplink. Bet nė minutės nebuvau pasislėpęs. Man buvo nesvarbu – pagaus mane ar nepagaus.

Kodėl?

Dar turėjau pistoletą. Laikiau jį švarko kišenėje. Galvojau – anksčiau ar vėliau nusižudysiu.

Iš tikrųjų?

Tokia buvo mano mintis. Logiška mintis.

Bet paskui to nepadarėte.

Galvojau tai padaryti, kai pamačiau atvykstant policininkus. Bet jie buvo labai įgudę.

Taigi?

Jie nujautė kai ką panašaus ir veikė labai apsukriai. Kurį laiką sekė mane iš tolo, paskui gerai pasirinko momentą. Aš buvau viešbutyje, ir jie atėjo suimti manęs auštant, bet tai padarė gražiai ir mandagiai. Man pasisekė – tie policininkai gebėjo gerai atlikti savo darbą.

Todėl nenusišovėte.

Kaip matot.

Gal būtų buvę geriau nusišauti.

Kas žino. Bet aš jausčiausi atsisakęs galimybės. Gyventi visada geriau.

Net kalėjime?

Bet vyras neatsakė, nes priekyje už kelių sankryžų staiga sustojo ir įjungė atbulinę pavarą juodas automobilis. Čia jis? – paklausė vyras, ir mergina linktelėjo. Buvo išblyškusi. Čionai, paragino vyras, ir juodu ėmė bėgti link plataus prospekto, kuriuo važiavo daugiau automobilių ir, galimas daiktas, buvo daugiau žmonių. Mergina pasilenkė, nusiavė batelius ir, laikydama juos rankoje, pasileido pirmyn. Vyrui daužėsi širdis, jis iš paskutiniųjų stengėsi ką nors sugalvoti. Vaikinas, žinoma, juos pamatė ir tikriausiai labai įsiuto, kad užtruks, kol susiorientuos gatvių raizgalynėje. Juodu tikriausiai turi dar minutę, nors neaišku, ką per ją galėtų nuveikti. Pasiekti prospektą jau būtų šis tas, pamanė vyras, ir kai jį pasiekė, atsigręžė pažiūrėti, ar jų dar neaplenkė juodasis automobilis. Vyras pamatė artėjantį autobusą blyksinčiomis šviesomis. Atsisukęs maždaug už dvidešimties metrų pamatė stotelę. Greitai čionai, sušuko merginai, ir pakėlė ranką, kad autobusas sustotų. Juodu pasiekė stotelę, ir tas laikas, kol autobusas pradėjo stabdyti ir atidarė duris, jiems atrodė kaip amžinybė. Greitai lipkit, paragino vyras. Mergina įlipo nepratarusi nė žodžio. Vyras kišenėje ėmė instinktyviai ieškoti bilieto, nes buvo tvarkingas žmogus. Bet nespėjo, durys

užsidarė. Kitapus lango mergina kažką sušuko, ir vyras pamanė, kad ji tikriausiai klausia, kodėl jis neįlipo. Jis tik papurtė galvą. Autobusas ėmė važiuoti, ir jis pamatė, kaip mergina mojuoja atsisveikindama. Jam pasirodė, kad ji mojuoja taip gražiai, kaip tikriausiai daro viską.

Vyras liko stovėti besidaužančia širdimi. Ir nieko negalvodamas.

Po minutės, gal kiek vėliau, priešais jį sustojo juodasis automobilis. Atsidarė durelės, ir pro jas išlipo vaikinas – lėtai ir ramiai. Dabar buvo apsirengęs, ne su tomis trumpikėm ir marškinėliais. Jis apėjo aplink automobilį ir prisiartino prie vyro. Ji nėščia, mulki, lėtai sušnypštė, paskui smogė vyrui kumščiu į paširdžius, ir tas pargriuvo ant žemės. Susirietė į kamuolį it kirminas, galvodamas apie kalėjimą ir apie tai, kaip turėtų elgtis, kad vėl nepakliūtų. Svarbiausia nesipriešinti, pamanė. Tyliai kartodamas: „Mulkis", vaikinas spyrė jam į nugarą. Paskui išsiėmė cigaretę ir prisidegė. Gulėdamas ant žemės, vyras klausėsi, kaip daužosi širdis. Jam pasirodė, kad vaikinas žengė žingsnį ir atsitraukė. Paskui pajuto, kad jis vėl arti.

Kur ji nuėjo? – paklausė vaikinas.

Vyrui pasirodė, kad tai, jog mergina nėščia, viską gerokai keičia.

Nuvažiavo autobusu, – atsakė jis.

Įnirtingai traukdamas dūmą, vaikinas dviprasmiškai papurtė galvą.

Kelkis, – pasakė.

Vyrui toptelėjo, kad jis niekada iš čia neišsikrapštys, bet vaikinas pakartojo „Kelkis" bjauriu ir nekantriu balsu. Vyras atsirėmė ranka į šaligatvį ir didžiulėmis pastangomis atsistojo. Jautė skausmą krūtinėje, tarsi pjūklas pjaunantį pusiau.

Sėsk į mašiną, – įsakė vaikinas tokiu pačiu balsu.

Vyras pakėlė galvą, tarsi klausdamas savęs, kur pasidėjo tie reti praeiviai, kurie, gerai prisiminė, paprastai žingsniuodavo prospektu. Jis įlipo į automobilį, ir jam toptelėjo, kad gyvas iš jo neišlips. Bet tikriausiai ta mintis buvo kvaila.

Vaikinas atsisėdo prie vairo, o vyras šalia jo ir atsirėmė į atlošą. Kol kas nieko neatsitiko. Vaikinas įjungė variklį, lėtai apsigręžė ir ėmė važiuoti prospektu. Juodu klaidžiojo tarsi be tikslo, ir iš tikrųjų jo neturėjo. Pagaliau vaikinas pasuko į gatvę, – vyras ją atpažino, – ir, pavažiavęs maždaug penkiasdešimt metrų, sustojo. Išjungė variklį, nuleido lango stiklą ir užsirūkė. Kurį laiką tylėjo.

Net nežinau, ar jis mano, – vienu metu pasakė. – Kūdikis, – pridūrė.

Kodėl?

Kaip – kodėl? Ar matei, kas čia per mergina?

Graži.

Kuoktelėjusi.

Bet gražiai, – pasakė vyras, paskui ėmė kosėti: krūtinėje kažkas buvo lūžę.

Vaikinas jam leido išsikosėti, paskui paklausė, ar jis turi vaikų.

Ir taip, ir ne, – atsakė vyras.

Nenoriu vaiko, kuris ne mano, – pasakė vaikinas.

Paskui juodu tylėjo tol, kol vaikinas pasakė: „Lipk“, bet tą žodį ištarė taip, tarsi jam būtų nusispjaut.

Vyras atidarė dureles ir pasakė: „Apgailestauju.“

Dink, – vamptelėjo vaikinas. Nelaukdamas, kol vyras pagaliau išlips, vaikinas trinktelėjo dureles ir, cypindamas padangas, nurūko.

Vyras liko stovėti priešais viešbutį. Apsižvalgė aplink ir nustebo išvydęs šviesą, kuri, žinojo, dar užsilikusi nuo aušros, nors iš tikrųjų atrodė, kad praėjo daugybė valandų nuo tos akimirkos, kai jis išėjo su mergina. Stovėjo kaip įbestas ne tik todėl, kad visą jį raižė skausmas, bet ir todėl, kad neaiškiai jautė kažką pamiršęs. Ir tada prisiminė rankšluosčius. Įsivaizdavo gulinčius ant žemės autobusų stotelėje. Išvydo juos, baltus ir išlygintus, ant žemės, ir akimirką jam toptelėjo, kad gerai – vaikinas nors ir sumušė jį, bet nepraliejo kraujo. Krauju ištepti balti rankšluosčiai jam būtų nepatikę. Užtat dabar galėjo įsivaizduoti juos švarius, o tai, smalsiomis žmonių akimis žiūrint, nepateisinama.

Kas nors juos paims ir parsineš namo, pamanė vyras.

Trys

Berniukas gulėjo lovoje net nenusiavęs batelių, čia vartydamasis ant antklodės, čia retkarčiais užmigdamas, bet ne tikru miegu. Ant kėdės kambario kampe sėdinti ir stebinti jį moteris stengėsi atsikratyti įkyraus jausmo, kad juodu elgiasi neteisėtai. Ji net nenusivilko striukės, nes šiame nykiame viešbutyje jai viskas buvo šlykštu – net šildymas. Lygiai kaip ir purvinas kilimas ir ant sienų įrėminti *puzzle**. Tik kvailiems jos viršininkams galėjo šauti tokia mintis – vežti čia trylikos metų berniuką po to, kas atsitiko tą vakarą. Tie policininkai tikri idiotai. O taip atsitiko dėl to, kad nepavyko susisiekti nė su vienu giminaičiu, pas kurį būtų galima jį nuvežti. Tiesą sakant, rado dėdę, bet jis neturėjo jokio noro kraustytis iš tos statybų aikštelės, esančios kažkur šiaurėje, pačiame pasaulio užkampyje. Tad dabar ji lyg auklė popina

* galvosūkiai, dėlionės (*angl.*).

tą vaiką sumautame viešbutyje, o kaip elgtis toliau, nuspręs ryte. Bet vaikas vartėsi ant antklodės, ir moteris neįstengė pakęsti tos apleisties ir begalinio liūdesio. Atsistojo ir priėjo prie lovos. Šalta, pasakė, lįsk po antklode. Vaikas papurtė galvą. Net neatsimerkė. Anksčiau juodu truputį paplepėjo, jai net pavyko jį prajuokinti. Įsivaizduok, kad aš tavo močiutė, pasakė ji. Tu ne tokia sena, atšovė jis. Aš gerai išsilaikiusi, pasakė moteris. Jai buvo penkiasdešimt šešeri, ir tokia ji atrodė iš tikrųjų. Paskui mėgino jį užmigdyti, o dabar štai sėdi čia įsitikinusi, kad viskas buvo nesusipratimas.

Nuėjo į vonios kambarį atsigaivinti veido, nes ketino nemiegoti. Tada jai šovė kvaila mintis, ir nuo jos staiga pasijuto geriau. Viską apsvarsčiusi, suprato, kad toji mintis nieko gera nežada, bet jai patiko, nes buvo beprotiška ir subtili. Nesiliaudama galvoti, grįžusi vėl atsisėdo ant kėdės, o kadangi berniukas tebesivartė lovoje, ji vienu metu tyliai pasakė: „Eikit visi po velnių!“, atsistojo, paėmė krepšį ir uždegė šviesas kambaryje. Berniukas atsimerkė ir atsisuko. Važiuojam iš čia, pasakė moteris. Paimk savo daiktus – mudu važiuojam iš čia. Berniukas nuleido kojas ant grindų ir apsižvalgė. Kur? – paklausė. Į geresnę vietą, atsakė moteris.

Juodu išėjo iš viešbučio ir sėdo į seną hondą, stovinčią už namo. Automobilis buvo be policijos skiriamųjų ženklų ir atrodė apgailėtinai. Apdaužytas tarnybinis automobilis, kuriuo komisariate naudojosi tik ji. Buvo prie jo prisiri-

šusi. Moteris sukrovė daiktus į bagažinę, padėjo įlipti berniukui ir atsisėdo prie vairo. Tu gulkis ir pasistenk užmigti, pasakė berniukui. Paskui, įsitikinusi, kad netoliese nėra policijos automobilio, lėtai pajudėjo iš stovėjimo aikštelės. Kai juodu išvažiavo į kelią, vedantį iš miesto, moteris kiek atsipalaidavo. Berniukas nieko neklausinėjo – atrodė, jį labiau domino ant prietaisų skydo stovintis radijas nei naktinės kelionės tikslas. Išvažiavus į užmiestį, jau nebuvo prasmės žvalgytis pro langus – viską buvo prarijusi tamsa. Moteris tylėdama vairavo, ir berniukas, susirietęs ant sėdynės, užsimerkė. Miegok, pasakė moteris.

Važiavo gerą valandą, stengdamasi žiūrėti tik į kelią, mat jai niekada nepatiko vairuoti, be to, bijojo staiga užmigti. Eismas buvo nedidelis, tą nakties valandą ji prasilenkė tik su vienu kitu nemiegančiu sunkvežimiu. Bet moteriai buvo sunku, prie tokių dalykų buvo nepratusi, o tamsa nervino. Todėl apsidžiaugė pamačiusi, kad berniukas pabudo ir ėmė rąžydamasis žvalgytis aplinkui, tai būtų daręs bet kuris kitas berniukas, kuriam nebuvo atsitikę tai, kas atsitiko jam. Moteriai pasirodė, kad viskas pamažu krypsta geryn.

Labą dieną, ponaiti, – pasisveikino ji.

Kur mes?

Beveik atvažiavom. Nori vandens?

Ne.

Po sėdyne turi būti kokia nors skardinė.

Ne, ne, man viskas gerai.

Tu prisimeni, kas aš, tiesa?

Taip.

Detektyvė Pirson.

Taip.

Tu atsipalaiduok, už viską atsakau aš. Ar pasitiki manimi?

Kur mano striukė?

Viskas bagažinėje. Aš viską paėmiau.

Kodėl mes nepasilikome tenai?

Tas viešbutis siaubingas. Pasilikti jame buvo prasta mintis.

Aš noriu grįžti namo.

Malkolmai... Tavo vardas Malkolmas, tiesa?

Taip.

Patikėk manim, Malkolmai, grįžti namo – irgi prasta mintis.

Noriu pamatyti savo namus.

Pamatysi. Bet ne šiąnakt.

Kodėl?

Dabar nereikia apie tai kalbėti.

Kodėl?

Verčiau pasikalbėkime apie kitus dalykus.

Pavyzdžiui?

Apie futbolą, mašinas. Arba tu gali man užduoti kokius tik nori klausimus.

Kas tu esi?

Jau žinai – detektyvė.

Detektyvė – *moteris*?

Žinok, tai neuždrausta.

Taip... bet kaip tau atėjo į galvą?

Ak, štai kas... Tam tikru metu aš viską pakeičiau, ir tada man šovė toji mintis. Norėjau pradėti iš pradžių. Tuo metu budėdavau su vienu policininku. Ir išlaikiau egzaminą.

Buvo sunku?

Šlykštu.

O šaudyti?

Ir šaudyti.

O paskui ar teko šaudyti?

Iš pradžių. Bet aš ne iš tų, kuriems tai patinka. Man labiau patiko kitkas.

Kas gi?

Suprasti. Man patikdavo suprasti. Be to, patiko nusikaltėliai. Bepročiai. Man patiko juos suprasti. Taigi ėmiau mokytis. Tai vienintelis dalykas mano gyvenime, kurį *beveik* pabaigiau. Dėl to policijai prireikdavo mano paslaugų.

Kokių?

Kai jie norėdavo suprasti, kas dedasi tų nusikaltėlių ar bepročių makaulėse. Aš lioviausi šaudyti ir gana ilgai jie mane panaudodavo kitiems dalykams, kuriems nereikia

jokių pistoletų. Buvau policininkė, paprastai siunčiama ant karnizų pas tuos, kurie rengiasi šokti žemyn. Ar supranti, ką noriu pasakyti?

Taip.

Mane kviesdavo, kai reikėdavo perskaityti maniakų laiškus.

Kietai!

Tuo metu tai puikiai sugebėdavau.

Kodėl vis sakai *sugebėdavau*?

Aš taip sakau?

Dariau tą, *dariau* aną... tu jau ne policininkė?

Ne, vis dar esu, bet jau kuris laikas nenuveikiu nieko gera.

Kas taip sako?

Taip sakau aš.

Kodėl?

Atsiprašau minutėlę... 3471, detektyvė Pirson... Taip, berniukas su manim... Žinau... Žinau kuo puikiausiai... Tai buvo prasta mintis... Aš žinau, kokie buvo įsakymai, bet mintis buvo labai prasta, argi tau atrodo gera mintis visą naktį laikyti berniuką tame sumautame viešbutyje po to, kas jam atsitiko?.. Ar tau tai atrodo gera mintis?.. Žinau... Gerai, žinai, ką padaryk su savo protokolu? Ogi ką nori, man nusispjaut... Jis čia, su manim, jau sakiau tau... Ne, tau negaliu pasakyti, bet toji vieta būtent jam... Gali rašyti kokius tik nori raportus, paskui parašysiu

ir aš... koks čia pagrobimas, ką, po perkūnais, čia skiedi, aš tik vežu jį... Ne, atgal negrįšiu, ir baikim. Elkis, kaip nori. Žinai, man nusispjaut... Eik šikt, Stouneri, baigiu pokalbį.

Atsiprašau, ponaiti.

Nieko.

Atsiprašau už tuos keiksmažodžius.

Nieko.

Jie nieko negali man padaryti.

Ne?

Dar keturios dienos, ir baigiu. Grąžinu ženkliuką ir išeinu į pensiją. Jie nieko man negali padaryti. Galimas daiktas, kad tu – mano paskutinis darbas, todėl noriu atlikti jį gerai ir taip, kaip man patinka.

Policininkai išeina į pensiją?

Jei jų nenukepa anksčiau.

Nukepa?

Nužudo.

A.

Padarykim taip. Tu nuspausk tą klavišą, pirmąjį iš kairės, ir išjunk radiją. Taip jie daugiau mums netrukdys.

Šitą?

Taip. Labai gerai.

Čia yra ir sirena?

Taip, bet ji sugedusi. Jei nori, aš turiu mėlyną švyturėlį.

Švyturėlį, kuris sukasi ant stogo?

Taip, turėtų būti po sėdyne. Kartu su skardinėm.

Man patiktų.

Gerai. Ištrauk jį.

Šitą?

Atidaryk langelį ir padėk ant stogo.

Jis nenukris?

Tikiuosi, ne. Turėtų būti magnetinis. Bet jau seniai juo nesinaudoju.

Atlikta.

Uždaryk tą langelį, pro jį veržiasi bjaurus šaltis. Gerai. Dabar įjunkim. *Voilà*. Nuostabu, ar ne?

Tai tiesiog policijos švyturėlis.

Tau patinka?

Nežinau.

Kas nors negerai?

Priešais namą tokių šviesų buvo daugybė.

Jei tau nepatinka, nuimkim.

Nežinau.

Tau nepatinka, ponaiti, todėl nuimk.

Iš pradžių degė didžiulė gaisro ugnis, paskui užsiplieskė visos tos šviesos.

Na, tada nuimk jį.

Atsiprašau.

Kodėl? Tu teisus, tos šviesos siaubingos.

Kur jį padėti?

Mesk čia, paskui uždaryk langą.

Daugybė veidų, kurių niekada nebuvau matęs, o už jų sukosi tie mėlyni švyturėliai. Ir dar tas kvapas.

Tiek to, pakalbėkim apie ką nors kita.

Ne.

Jei nori, apie tai daugiau pasikalbėsim, kai atvažiuosim.

Ne, dabar.

Vargu, ar tai gera mintis.

Tą gaisrą kas nors sukėlė?

Mes to nežinom.

Namai neužsidega patys.

Gali užsidegti. Trumpasis jungimas, neužgesinta krosnis.

Kažkas padegė. Gal mano tėvo draugai?

Nežinau. Bet jei taip, mes išsiaiškinsim.

Ar tu išsiaiškinsi?

Aš išeinu į pensiją, Malkolmai. Tuo užsiims tas šūdžius Stouneris. Jis šiknius, bet dirba gerai.

Turi jam pasakyti, kad mūsų namai užsidegė ne savaime.

Gerai.

Juos padegė jie.

Sutinku.

Ugnis staiga plykstelėjo iš visų pusių. Aš mačiau.

Gerai.

Mano tėvai barėsi. Kai jie barasi, aš išeinu.

Taip, tai gera sistema, aš irgi tokia naudodavausi.

Aš šokinėjau su dviračiu nuo šaligatvio priešais na-

mus. Paskui plykstelėjo tas gaisras. Palikau dviratį ir priėjau artyn. Pažvelgiau pro didįjį langą...

...

Keista, kad jie nebėgo.

Kas?

Mano tėvas su motina. Jie nė nesistengė iš ten bėgti. Tėvas sėdėjo prie stalo su buteliu vyno, kaip visada šalia pasidėjęs pistoletą. Motina, išėjusi iš virtuvės, stovėjo priešais jį. Juodu šaukė. Bet ne...

Tiek to, Malkolmai, dabar pasikalbėkim apie ką nors kita.

Ne.

Malkolmai...

Jie šaukė *vienas ant kito*. Rėkė vienas ant kito. O tuo tarpu viskas degė.

Gerai.

Jie būtų gyvi, jei, užuot šaukę, būtų bėgę iš namų. Kodėl jie to nepadarė?

Aš nežinau, Malkolmai.

Todėl aš neįstengiau pajudėti iš vietos. Žiūrėjau į juos. Negalėjau nė krustelėti. Viskas pradėjo degti, ir aš ėmiau trauktis atbulas. Sustojau ten, kur jau nedegė. Bet žiūrėti nesilioviau.

Paduok man skardinę, Malkolmai.

Tuoj. Ar jie manęs klaus, kodėl nėjau jų gelbėti?

Ne, neklaus.

Pasakyk jiems – todėl, kad aš visa tai mačiau.

Gerai.

Tėvo ne, bet motiną pamačiau tarsi deglą, vienu metu ji užsidegė, bet net tą akimirką nepuolė bėgti, stovėjo panaši į deglą.

Tada moteris pakėlė ranką nuo vairo, padėjo ant berniuko rankos ir stipriai suspaudė. Kiek sumažino greitį, nes vairuodavo retai ir nebuvo tikra, jai nepatiko vairuoti viena ranka. Tamsoje, tame kelyje į niekur. Bet tebelaikė suspaudusi berniuko ranką, žiūrėdama, kad automobilis nenuslystų į kelkraštį, – ji norėjo jam pasakyti, kad gali atitraukti ranką, bet – jei jam patinka, – ji ir toliau laikysianti ją suspaudusi. Berniukas pridūrė, kad galiausiai iš namų nieko neliko, ir paklausė jos, kaip įmanoma, kad iš namo nieko nelieka po to, kai jis užsidega nakties tamsoje. Moteris žinojo, kad tiksliausias atsakymas būtų toks: iš tų namų visiems laikams liks daugybė dalykų ir jis visą gyvenimą stengsis tai išmesti iš galvos, bet atsakė: tai visiškai įmanoma, jei namas medinis, jis gali virsti pelenų krūva, kad ir kaip atrodytų keista, jeigu naktį ugnis užsigeistų jį praryti, pavyzdžiui, jeigu naktį svetainėje užkurtum židinį. Iš visur veržėsi dūmai, pasakė berniukas. Ir veršis ilgai, pamanė moteris. Ir savęs paklausė, ar yra bent vienintelė galimybė žvelgti toli, į priekį, kai prieš akis mes

visada – ir visi – turime kokius nors rūkstančius griuvėsius ir nieko daugiau, kaip dabar tas berniukas. Man bjauru vairuoti viena ranka, pasakė ji. Berniukas pakėlė jos ranką ir padėjo ant vairo. Aš pakeliu ją, pasakė. Paskui juodu ilgai tylėjo. Kelias vedė į rytus, niekada nepasukdamas į šoną, arba vos pasukdamas, kad aplenktų mišką. Žibintų šviesoje jis išnirdavo pamažu, kaip nelabai svarbi paslaptis. Retkarčiais juodu prasilenkdavo su viena kita mašina, bet į ją niekada nepažvelgdavo. Berniukas paėmė skardinę, atidarė, paskui prisiminė, kad jai sunku vairuoti viena ranka, todėl prikišo skardinę jai prie lūpų, tada ji ėmė juoktis ir pasakė, kad ne, ji negali – nesugeba daryti daugybės panašių dalykų. Tu moki vairuoti naktį, pasakė berniukas. Šį kartą – taip, – sutiko moteris.

Bet tai darau tik dėl tavęs, – pridūrė.

Ačiū.

Tai darau savo noru. Jau seniai ką nors dariau savo noru.

Tikrai?

Noriu pasakyti – taip *noriai.*

Tu keista, nepanaši į policininkę.

Kodėl?

Todėl, kad esi stora.

Pasaulyje pilna storų policininkų.

Tu apsirengusi ne kaip policininkė.

Ne.

Ir šita tavo mašina atrodo šlykščiai.

Ei, ponaiti, tu kalbi apie „Honda Civic", Birmingamo policijos nuosavybę.

Vidus. Jos vidus šlykštus.

Ak, štai kas.

Taigi.

Vyriausiojoje nuovadoje automobiliai plaunami kiekvieną rytą, bet tik ne mano, aš nenoriu, kad mano plautų.

Tau patinka toks.

Taip.

Čia visur pilna kukurūzų spragėsių.

Dievinu spragėsius. Kai vairuoju, juos nelengva valgyti.

Suprantu.

Be to, dabar tu matai mane tokią, bet, žinai, aš anksčiau buvau pritrenkianti moteris.

Aš nesakiau, kad tu negraži.

Iš tikrųjų. Aš labai graži. Ir buvau dar gražesnė. Nesigiriu, bet mano krūtys garsėjo visuose Vakarų Midlandso komisariatuose.

Nieko sau.

Aš juokauju.

A.

Bet tikra tiesa – aš buvau graži moteris, labai graži mergina, paskui tapau labai patrauklia moterimi. Dabar kas kita.

Pavyzdžiui, kas?

Dabar man nebesvarbu.

Netikiu.

Žinau, žmogus netiki, kol tai nenutinka. Kaip ir daugeliu kitų dalykų.

Ar tu turi vyrą?

Ne.

Vaikų?

Turiu vieną, bet jau daugelį metų su juo nesimatau. Nebuvau gera motina. Taip jau atsitiko.

Užtai buvai gera policininkė.

Taip, kurį laiką buvau.

Paskui sustorėjai.

Galima pasakyti ir taip.

Supratau.

Kažin, bet gal užteks apie tai.

Ne, tikrai, aš supratau.

Ką supratai?

Tu kaip mano tėvai – kai kilo gaisras, jie nebėgo. Kodėl jums atsitinka tokių dalykų?

Ei, apie ką tu?

Nežinau.

Patikėk manim, aš nė velnio nebūčiau pasilikusi skrudintis tame name.

...

Atsiprašau, netyčia išsprūdo.

Nieko.

Norėjau tik pasakyti, kad visada pabėgdavau, kai degdavo namas, prisiekiu, pabėgau daugybę kartų, aš nieko daugiau nedarydavau, tik pabėgdavau. Kalbu ne apie tai.

O apie ką?

Ei, kiek klausimų.

Aš tik noriu žinoti.

Tada surask man kukurūzų spragėsių, jų turėtų būti po užpakaline sėdyne.

Čia?

Taip, čia. Šeimos pakas, jau praplėštas.

Čia nieko nėra.

Žiūrėk, tikriausiai nukrito.

Čia žemai?

O kas, po perkūnais, čia?

Bet moteris turėjo omenyje ne spragėsius. Galinio vaizdo veidrodėlyje ji matė kai ką, kas jai nepatiko. Po perkūnais, nusikeikė dar kartą. Pasitrynė akis, kad geriau matytų. Tolumoje už nugaros ji matė automobilį ir iš mėlyno švyturėlio ant stogo suprato, kad tai tikriausiai policijos mašina. Stouneris, pamanė moteris. Paskui instinktyviai nuspaudė akceleratorių ir kažką murmėdama pasilenkė prie vairo. Berniukas atsigręžė ir toli rūke pastebėjo automobilį su mėlynu švyturėliu. Be sirenos, tik su mėlyna šviesele. Jis metė žvilgsnį į moterį ir pastebėjo, kad ji vairuoja susikaupusi, rankomis spausdama vairą. Kelią ji skaitė kiek prisimerkusi, retkarčiais užmesdama

akis į galinio vaizdo veidrodėlį. Berniukas vėl atsigręžė ir jam pasirodė, kad tas automobilis užpakalyje jau arčiau. Nesigręžiok, sudraudė jį moteris, tai blogas ženklas. Ir pridūrė: jei kas nors tave persekioja, nereikia žiūrėti į persekiotoją, privalai susitelkti į tai, ką darai, išlaikyti blaivų protą ir žinoti, kad jei sukaupsi visas jėgas, niekas tavęs nepagaus. Ji kalbėjo norėdama atsipalaiduoti ir dar todėl, kad pavargusi ėmė mažinti greitį. Jei persekioji tu, turi kartoti tai, ką daro kitas žmogus, nieko negalvodamas, nes galvodamas iššvaistysi laiką, – tiesiog privalai kartoti tai, ką daro jis, ir kai jau esi nuo jo per šūvį, turi mintyse atsiplėšti nuo jo ir nuspręsti, kaip elgtis toliau. Devynis kartus iš dešimties tai veikia, pridūrė. Žinoma, jei tik tau prie užpakalio nebūna prilipęs toks šašas kaip šis. Ji pažvelgė į galinio vaizdo veidrodėlį ir pamatė, kad policijos automobilis abejingai rieda jai įkandin kaip rutulys į biliardo kišenę. Norėčiau žinoti, kaip tas rupūžgalvis mane susekė. Sakiau tau, kad jis gerai dirba, pridūrė. Paslėpk skardines, paliepė. Kokias skardines? Alaus, pasakė ji. Berniukas apsižvalgė aplink, bet jokių skardinių nepamatė. Gal nusirito po sėdyne tarp kukurūzų spragėsių ir viso to neįtikimo šlamšto – plaukų džiovintuvo, susukto plakato ir žvejo batų poros. Jokio alaus, pasakė berniukas. Gerai, pasakė moteris, paskui pridūrė, kad būtų geriau, jei jis atsigultų ant sėdynės ir apsimestų miegantis. Jai toptelėjo, kad tada Stouneris negalėtų šaukti. Būtų geriau, kad jie nešauktų.

Ramiai kalbėdama apie reikalą gal įtikintų jį. Ji pakėlė akis į veidrodėlį ir pamatė, kad mėlynas švyturėlis dabar blykčioja maždaug už penkiasdešimties metrų nuo jų. Aš jau nesugebu nieko teisingai numatyti, pamanė. Ir ją suėmė toks pat nerimas, koks dusindavo naktimis, tomis bemiegėmis valandomis, kai galvoje imdavo šmėkščioti kiekvienas jos gyvenimo fragmentas, ir nebūdavo nė vieno, kuriame nebūtų įrašyta link jos šliaužianti nenumaldoma pabaiga. Ji kilstelėjo koją nuo akceleratoriaus ir ant jų vos neužlėkė užpakalyje važiuojantis automobilis. Berniukas užsimerkė, po jo vokais vis arčiau blykčiojo mėlynos švieselės. Policijos automobilis įjungė posūkio lemputę ir ėmė lėtai gretintis. Moteris tarė sau, kad turi elgtis ramiai, ir pagalvojo, kokius žodžius ištars pirmiausia. Leisk man dirbti savo darbą, pasakys. Automobilis prisigretino prie mašinos šono, ir ji atsigręžė. Pamatė jauno nepažįstamo policininko veidą. Atrodė ganėtinai dailus. Jis akimirką žiūrėjo į ją, paskui kilstelėjo nykštį, klausdamas, ar viskas gerai. Ji nusišypsojo ir padarė tą patį. Automobilis padidino greitį, pavažiavęs dvidešimt metrų grįžo į važiuojamąją kelio dalį ir ėmė pamažu tolti. Moteris tiksliai žinojo, kas dedasi toje mašinoje. Vienas iš policininkų tikriausiai kažką sako apie moterų, mėgėjų naktimis pasivažinėti, keistenybes. Kitas tikriausiai tyli, ir tai reiškia, kad juodu nesustos, – nėra reikalo. Jei nori važinėti naktį, tegu važinėjasi, galbūt pasakys. Ji matė, kaip jie tolsta, ir toliau vai-

ravo kuo drausmingiau, kad jie užmirštų ją. Pamanė, kad jai pasisekė, kai pamatė juos dingstant už vieno iš retų posūkių, ir tada delnais suspaudė vairą, nes žinojo, kaip jis veikia, ji visai nenustebtų, jei pamatytų juos stovinčius ir laukiančius šalikelėje už posūkio. Moteris žvilgtelėjo į berniuką. Jis sėdėjo užsimerkęs, nejudėdamas, atrėmęs galvą į sėdynės šoną. Nieko jam nesakiusi, pasiekė posūkį. Pirmyn, pasakė tyliai. Matė tamsoje nusidriekusį kelią ir tolumoje mirksinčią mėlyną šviesele. Truputį sumažinusi greitį, važiavo tol, kol staiga išvydo šalia kelio nedidelę aikštelę. Pristabdžiusi automobilį, privažiavo prie jos ir neišjungusi variklio sustojo. Atgniaužė pirštus nuo vairo. Dabar papūskit man į uodegą, pagalvojo. Po velnių, kaip tvinksi širdis, galvojo, kažkas man kelia baimę. Atrėmė kaktą į vairą ir tyliai pravirko. Berniukas atmerkė akis ir nekrustelėdamas pažvelgė į ją. Jis gerai nė nežinojo, kaip viskas baigėsi. Žvilgtelėjo į kelią, bet aplinkui neišvydo mėlynų šviesėlių, tik tamsą kaip anksčiau, daugiau nieko. Ir vis dėlto toji moteris verkia, o dabar dar ir kūkčioja, ritmiškai, bet švelniai ir neskausmingai suduodama kakta į vairą. Ji ilgokai nesiliovė, ir berniukas nedrįso nė krustelėti, kol ji staiga pakėlė galvą, nusišluostė akis striukės rankove, atsigręžė į jį ir kone linksmai pasakė: „Taip reikėjo." Berniukas nusišypsojo.

Turi išmokti vieną dalyką, Malkolmai... tavo vardas Malkolmas, tiesa?

Taip.

Turi žinoti vieną dalyką, Malkolmai – kai žmogui reikia išsiverkti, jis turi išsiverkti ir beprasmiškai nesukti sau galvos.

Taip.

Paskui viskas eina geriau.

Taip.

Ar turi nosinę?

Ne.

Kažkur buvo... Viskas gerai?

Taip.

Kaip manai, ar galime važiuoti toliau?

Man viskas gerai.

Man irgi. Tada važiuojam.

O mes žinom, kur važiuojam?

Be abejo.

Kur?

Visą laiką tiesiai, iki jūros.

Mes važiuojam *prie jūros*?

Ten aš turiu draugą. Ten tau bus gerai.

Aš nenoriu važiuoti pas tavo draugą, noriu būti su tavim.

Jis už mane geresnis. Kai esi šalia jo, tau nieko negali atsitikti.

Kodėl?

Nežinau kodėl. Bet taip yra.

Ar jis senas?

Kaip aš. Dvejais metais vyresnis. Bet ne senas, jis vienas iš tų, kurie niekada nepasensta. Pamatysi, ten jausiesi taip, tarsi būtum su kitu berniuku.

Aš nenoriu būti su kitu berniuku. Aš niekada nebūnu su kitais berniukais.

Na, aš tau sakau, kad viskas bus gerai. Ar pasitiki manimi?

Kas jis?

Jau sakiau – mano draugas.

Kokia prasme – draugas?

Dievulėli! Ką tu nori žinoti?

Kodėl jis?

Todėl, kad aš pažįstu tik šlykščias vietas, o ten, kur jis, gražu, ir tau reikia pabūti gražioje vietoje.

Ten gražu, nes yra jūra?

Ne, gražu, nes ten gyvena jis.

Ką nori pasakyti?

O, Jėzau, neversk manęs visko aiškinti, nes aš negaliu tau paaiškinti.

Pabandyk.

Bet tai neįmanoma.

Greičiau.

Suprask, tai vienintelė vieta, kuri atėjo man į galvą, – tu buvai ten, ant tos siaubingos lovos, tame klaikiame kambaryje, ir tada man į galvą atėjo vienintelė mintis – kad

aš negaliu tavęs ten palikti, todėl paklausiau savęs, ar yra tokia vieta, pati gražiausia pasaulyje vieta, į kurią galėčiau tave nuvežti, bet tiesa ta, kad aš nepažįstu gražiausių pasaulio vietų, nė vienoj jų nebuvau, išskyrus vieną ar dvi, įskaitant Baringtono dvaro sodus, nors niekada nesu jų mačiusi, nes jie per daug toli, aš tik pažįstu vieną gražiausių pasaulio vietų, nes buvau joje ir tiksliai žinau, kad tai pati gražiausia vieta pasaulyje, todėl pamaniau, kad galėčiau tave ten nuvežti, jei tik sugebėčiau kelias valandas vairuoti automobilį, nors to nekenčiu daryti, mane suima baimė vien apie tai pagalvojus, bet žiūrėdama į tave, kol tu stengeisi užmigti, nusprendžiau, kad sugebėčiau, todėl pakėliau tave ir įsodinau į automobilį, tardama sau, kad įstengsiu nuvežti tave pas jį, nes tai, kas aplink jį, ir tai, kaip jis tai liečia ir apie tai kalba, – tai yra gražiausia vieta pasaulyje ir vienintelė, kurią turiu. Ar man viską pakartoti dar sykį, tik geriau sudėliotais sakiniais?

Ne, aš supratau.

Gerai.

Jeigu tenai taip gražu, kodėl ten negyveni?

Na štai, mudu vėl grįžtame prie klausimų. Ar žinai, kad užaugęs galėtum būti geras policininkas?

Pasakyk man tik vieną dalyką: kodėl ten negyveni, jei jis... jei ten taip gražu?

Tai suaugusių žmonių istorija, palik ją ramybėje.

Papasakok man tik pradžią.

Pradžią? Kokią pradžią?

Kaip toji istorija prasideda.

Žiūrėk man, koks gerutis.

Prašau.

Niekis, tai paprasta istorija, jis – mano gyvenimo vyras, aš – jo gyvenimo moteris, bet taip atsitiko, kad mudu niekada nesugebėjome gyventi kartu. Dabar patenkintas?

Ačiū.

Nereikia manyti, kad jei ką nors iš tikrųjų – ir labai – myli, vienintelis įmanomas dalykas, kurį galite daryti, – tai kartu *gyventi.*

Ne?

Viskas ne taip paprasta.

A.

Aš tave įspėjau, kad tai suaugusių žmonių reikalas.

Taip, įspėjai.

Tau patiks. Jis tau patiks.

Galbūt.

Pamatysi.

Ką jis dirba?

Valtis. Mažas medines valtis. Dirba jas vieną po kitos ir visą laiką apie jas galvoja. Jos gražios.

Visas dirba pats?

Nuo pradžios iki galo – visas pats vienas.

O paskui?

Parduoda. Kartais dovanoja. Jis pamišęs.

O ar nors vieną padovanojo tau?

Man? Ne. Bet kartą vieną padirbo su mano vardu. Jis užrašė jį vienuolikoje slaptų vietų, ir niekas, be manęs, to niekada nesužinos.

Net aš.

Dabar ir tu.

Kaip gražu.

Pirma man pažadėjo, paskui padirbo.

Kaip gražu.

Taip. Dieve šventas, kai pagalvoju, kad dabar tą valtį turi koks kvailys, jau nebežinau, ar toji istorija tokia graži.

Nežinai, kur tavo valtis.

Ne.

Paklausk jo.

Jo?

Taip.

To dar betrūko! Aš nenoriu nieko žinoti nei apie jį, nei apie jo valtis: kuo mažiau apie tai žinau, tuo geriau jaučiuosi.

Tada paklausiu aš.

Net nebandyk.

Ar jau pasakei, kas man atsitiko?

Jam? Ne.

Jis nieko nežino?

Jei apie tą dalyką, tai jis net nežino, kad mudu važiuojam pas jį.

Tu jam nepasakei.

Ne. Nenorėjau skambinti telefonu. Jau seniai nesu jo mačiusi.

Kaip seniai?

Nežinau. Dvejus trejus metus. Aš blogai prisimenu datas.

Dvejus ar trejus metus?

Maždaug.

Ir net neįspėjai, kad važiuoji pas jį?

To niekada nedarau. Atvažiuoju ir skambinu durų varpeliu, visada, kai pas jį atvažiuodavau, skambindavau į duris. Kartą net jis, atvažiavęs pas mane, taip pat paskambino. Mudu nemėgstam skambinti telefonu.

Gal jo net nėra namie.

Gali būti.

O ką mes darysim, jei jo nebus?

Žiūrėk, kokia nuostabi.

Kas?

Toji šviesa tolumoje. Jos vardas aušra.

Aušra.

Taip. Mums pasisekė, ponaiti.

Ir iš tikrųjų horizonte pasiliejo krištolinė šviesa, vėl uždegdama daiktus ir vėl paleisdama tekėti laiką. Gal ten buvo tolimas jūros atspindys, bet oras atrodė skaidrus ir šaltas, koks ne visada būna auštant, ir moteris pamanė, kad jis padės jai išlaikyti blaivų protą ir nusiraminti. Ji

jokiu būdu nenorėjo prisipažinti berniukui, kad sugrįžimas į šią vietą po tokios daugybės metų jai kelia nerimą. Be to, žinojo, kad nesėkmės atveju ji neturi kito plano, o juk taip gali atsitikti. Gal jo ten nėra. Gal jis su kokia nors moterimi ar dievai žino su kuo... Yra daugybė priežasčių, dėl kurių šis planas gali žlugti. Ir vis dėlto ji įsivaizdavo, kad, atvirkščiai, viskas kuo puikiausiai pavyks, ir žinojo, kad bet kokiu atveju – tuo neabejojo – šiam berniukui ji negalėtų sugalvoti nieko geresnio. Svarbiausia – neprarasti optimizmo. Ši šviesa jai padėjo. Tad ji ėmė juoktis su berniuku, pasakodama jam kai kuriuos savo vaikystės nutikimus. Vienu metu juodu net susirado kukurūzų spragėsių. Dabar vairuoti buvo lengviau, ir tos kelios valandos prie vairo dabar jai atrodė ne tokios slegiančios. Todėl ji nė nepastebėjo, kaip privažiavo miesto iškabą su jo pavadinimu. Norėdama pamankštinti kojas, moteris išlipo iš automobilio. Berniukas irgi išlipo. Pasakė, kad miesto gražus pavadinimas. Paskui pareiškė, kad nori pasisioti, ir nuėjo per pievą. Moteriai jis pasirodė toks mažutis žolių ir tolimų namų horizonto viduryje, kad ji pajuto dilgtelėjimą, tik nesuprato kodėl, – taip buvo sunku atskirti gailesčio skonį nuo jausmo, kad ji padarė kai ką gražaus. Gal tu nesi dar tokia žlugusi, kaip kad įsivaizduoji, tarė sau. Ir akimirką prisiminė tą tyrą jaunystės akiplėšiškumą, kai žinodavo, kad nėra nei blogesnė, nei geresnė už kitas, tik kitokia, savotiškai vertinga ir neįkai-

nojama. Kažkada viskas jai kėlė baimę, bet dabar ji nebijo nieko. Dabar, kai praėjo tiek laiko, beveik viską pamažu užvaldė savotiškas nerimastingas nuovargis, o tas aiškus jausmas apnikdavo ją labai retai. Ir šit dabar jis užplūdo ją čionai, pakelėje, priešais iškabą, skelbiančią vardą – tą vardą, ir ji labai troško, kad tik jis staiga nedingtų. Ji kuo karščiausiai troško, kad jis lydėtų ją iki to vyro namų, nes tada tas vyras tą jausmą perskaitytų iš jos akių ir vėl pagalvotų, kokia ji vienintelė, graži ir nepakartojama. Ji atsigręžė, nes išgirdo berniuką kažką šaukiant. Nelabai suprato, bet jis mostelėjo jai į horizontą, ji gerai įsižiūrėjo ir vaiskioje aušros šviesoje pamatė sunkvežimį, per pievos vidurį vežantį valtį, baltą ir didelę valtį, kuri dabar, regėjosi, nuleidusi bures, savo pirmagaliu per kukurūzų lauką absurdiškai skinasi kelią kalvų link. Važiuojam, šūktelėjo berniukui. Pažvelgė į laikrodį ir pamanė, kad galbūt čia ji atsidūrė kiek per anksti, bet kai berniukas priėjo, moteris iškart sėdo į automobilį ir įjungė variklį, nes dabar jautė savyje kažkokią jėgą ir nežinojo, ar ji ilgai tvers. Nesvarbu, kad jį pažadins, – jis, pamanė ji, ne iš tų vyrų, kurie greitai įsižeidžia. Taip pat jai buvo nesvarbu, kad gali užtikti jį su moterimi, bent tą akimirką jai atrodė, kad tai nelabai svarbu. Taip jai būdavo ir prieš daugelį metų, jaunystėje.

Juodu pervažiavo miestelio centrą, pasuko į vieškelį, vedantį prie jūros. Tada pasiekė mažą aikštelę žemų spal-

votų namukų viduryje ir ėmė lėtai važiuoti tarp valčių ir variklių griaučių. Sustojo priešais vienaaukštį raudonai ir baltai dažytą namą. Moteris išjungė variklį. Eime, paragino. Bet nė nekrustelėjo iš vietos. Berniukas žiūrėjo į ją nieko nesuprasdamas. Ji švelniai pataršė jam juodus plaukus ir pasakė – viskas bus gerai. Veikiau pasakė sau, bet vaikas suprato. Taip, atsakė jis.

Ant durų kabėjo bronzinis varpelis, toks, koks paprastai būna valtyse, moteris patraukė grandinėlę, ir varpelis kelissyk sutilindžiavo. Jis skambėjo gražiai lyg krištolas. Kurį laiką nieko neįvyko, paskui atsidarė durys.

Vyras buvo basas, su marškinėliais ir trumpikėm. Sutaršytais žilstelėjusiais plaukais.

Sveikas, Džonatanai, – pasisveikino moteris.

Tu, – paprastai pratarė vyras, tarsi atsakydamas į sveikinimą. Paskui atsigręžęs pažvelgė į berniuką. Žiūrėjo prisimerkęs, dar neįpratęs prie ryto šviesos.

Čia Malkolmas, – pasakė moteris.

Vyras kurį laiką žiūrėjo į jį tyrinėdamas. Paskui vėl atsigręžė į moterį.

Jis mano? – paklausė.

Moteris iškart gerai nesuprato.

Gal kartais jis mano sūnus? – ramiai paklausė vyras.

Moteris ėmė juoktis.

Ką, po galais, čia šneki? Koks dar tau sūnus, kaip tau atrodo – trisdešimt metų būčiau slėpusi tavo sūnų?

Tu sugebėtum, – pasakė vyras, bet ramiai. Paskui žengė žingsnį prie berniuko ir padavė jam ranką. Sveikas, Markai. Tu per mažas važinėtis su tokiomis gražiomis moterimis. Būk atsargus, pridūrė.

Ne Markas, o Malkolmas, – pataisė jį moteris.

Paskui jie įėjo vidun, ir vyras ėmė taisyti pusryčius. Kambarys buvo didelis, pilnas daiktų, atstojo virtuvę ir svetainę. Kažkurioje jo dalyje turėjo būti miegamasis. Moteris žinojo, kur viskas padėta, ir ėmė dengti stalą. Ji viską įsivaizdavo būtent taip: berniukas turi papusryčiauti prie gražiai padengto stalo. Tuo pat metu ji papasakojo, kas nutiko, bet ne viską. Vyras klausėsi jos nepertraukdamas, tik retkarčiais duodavo berniukui kokio nors darbo, tarsi juodu būtų šnekėjęsi ne apie jį. Turėtum kelias dienas palaikyti jį čia, kol iš šiaurės atvažiuos jo dėdė, galop pasakė moteris. Kelias dienas, pakartojo. Žinoma, sutiko vyras. Kambaryje tvyrojo švelnus prancūziškų skrebučių kvapas.

Vos tik pavalgiusi ir viską sutvarkiusi, moteris pasakė turinti važiuoti. Nuėjo paimti iš automobilio berniuko daiktų, striukės ir kitko ir grįžusi sudėjo viską kambaryje ant sofos. Berniukui ji tiesiog ištiesė ranką, nes buvo detektyvė, ir davė vieną kitą patarimą, kurie privertė jį nusišypsoti. Paskui linktelėjo ir parodė į berniuką vyrui.

Jei gali, retkarčiais užmesk į jį akį, – tyliai pasakė. – Jis gali prikrėsti tokių baisių dalykų, kad net neįsivaizduoji.

Su vyru atsisveikino be žodžių, bučiniu į lūpas. Truputį ilgesniu – ir užsimerkusi.

Ranka nužėrusi nuo sėdynės kukurūzų spragėsius, moteris įsėdo į automobilį. Užsisegusi saugos diržą kurį laiką sėdėjo nejungdama variklio. Žiūrėjo priešais, į namą, ir mąstė, koks paslaptingas esti dalykų pastovumas niekada nenurimstančioje gyvenimo tėkmėje. Mąstė apie tai, kad gyvendamas su jais žmogus galiausiai palieka kažką panašaus į lengvą dažų potėpį, tam tikrų emocijų atspalvius, blunkančius saulėje ir virstančius prisiminimais. Ir dar mąstė, kad turėtų įsipilti benzino ir kad įveikti tokį kelią jai bus siaubingai nuobodu. Gerai, kad netamsu, pamanė. Paskui pamatė atsidarant namo duris ir pro jas išeinantį ir žengiantį prie jos vyrą su tais pačiais marškinėliais ir basomis kojomis. Jis sustojo prie durelių. Moteris pasuko rankenėlę ir nuleido lango stiklą, bet ne iki galo. Jis atsirėmė į jį ranka.

Pučia palankus vėjas, – tarė. – Galėtume plaukti į įlanką.

Moteris neatsakė. Sėdėjo įsmeigusi akis į namą.

Kodėl išvažiuoji šį vakarą, – pasakė vyras.

Tada moteris atsisuko į jį ir, kaip daugybę kitų kartų, pamatė tą patį veidą, kreivus dantis, vaikiškas lūpas ir susitaršiusius plaukus. Ketino kažką sakyti, bet nepasakė. Ji mąstė apie slėpiningą meilės pastovumą niekada nenurimstančioje gyvenimo tėkmėje.

Turinys

Baricco, Alessandro
Ba265 Triskart aušroje : romanas / Alessandro Baricco ; iš italų kalbos vertė Pranas Bieliauskas. - Vilnius : Tyto alba, 2014. - 93, [2] p.
ISBN 978-609-466-052-8

Alessandro Baricco (Alesandras Barikas, g. 1958 m.) - italų literatūros fenomenas. Filosofas, muzikos kritikas, vienas populiariausių italų rašytojų pasaulyje. „Triskart aušroje" - vienuoliktoji jo knyga. Šis trumpas ir keistas romanas tam tikra prasme - poetiško pasakojimo apie misterį Gvyną tęsinys. Misteris Gvynas sukūrė dešimt rašytinių portretų. Romane „Triskart aušroje" Alessandro Baricco leidžia mums paskaityti trejetą jų. Tris istorijas, vykstančias tuo pačiu metu toje pačioje vietoje - viešbučio vestibiulyje, vietoje, kuri niekam iš tiesų nepriklauso, kur gali įvykti bet kas. Auštant, keistu laiku, kai naktinis miestas eina miegoti, o rytinis - tik prabunda.

UDK 821.131.1-31

ALESSANDRO BARICCO
Triskart aušroje
Romanas

Iš italų kalbos vertė *Pranas Bieliauskas*
Viršelio dailininkė *Ilona Kukenytė*

Tiražas 2 500 egz.
SL 1686. 2014 09 24. 2,13 apsk. l. l.
Išleido „Tyto alba", J. Jasinskio g. 10, LT-01112 Vilnius,
tel. 249 7598, info@tytoalba.lt
Spausdino AB „Spindulys", Vakarinis aplinkkelis 24, LT-48184 Kaunas,
www.spindulys.lt

Alessandro Baricco (Alesandras Barikas, g. 1958 m.) – italų literatūros fenomenas. Filosofas, muzikos kritikas, vienas populiariausių italų rašytojų pasaulyje. „Triskart aušroje“ – vienuoliktoji jo knyga.

Šis trumpas ir keistas romanas tam tikra prasme – poetiško pasakojimo apie misterį Gvyną tęsinys. Apie tylų, keistą, švelnų ir nepaprastai įžvalgų žmogų, rašytoją, nusprendusį mesti rašymą, bet taip ir neįstengusį to padaryti. Ir pradėjusį kurti rašytinius žmonių portretus.

Kaip įmanoma sukurti žmogaus portretą žodžiais? Apsakyti visai ne jo išorę, ne, – išgirsti istoriją, slypinčią to žmogaus viduje, ir surasti žodžius jai aprašyti?

Misteris Gvynas sukūrė dešimt rašytinių portretų. Romane „Triskart aušroje“ Alessandro Baricco leidžia mums paskaityti trejetą jų. Tris istorijas, vykstančias tuo pačiu metu toje pačioje vietoje – viešbučio vestibiulyje, vietoje, kuri niekam iš tiesų nepriklauso, kur gali įvykti bet kas. Auštant, keistu laiku, kai naktinis miestas eina miegoti, o rytinis – tik prabunda. Keistu metu, kai žmogus – labiausiai pažeidžiamas ir drauge labiausiai atviras netikėtiems susitikimams.

Viešbutyje susitinka vienas jo gyventojų ir atsitiktinė moteris, durininkas ir jauna mergina, berniukas ir policininkė, o iš tiesų tai – tie patys žmonės. Tik skirtingais savo amžiaus tarpsniais. Subtilūs, poetiški, paslaptingi, neįmanomi susitikimai. Įsimenantys ir keliantys daug klausimų. Nei misteris Gvynas, nei Alessandro Baricco nieko neteigia, nemoko ir nepamokslauja. Jie tiesiog leidžia žmonėms susitikti auštant.

ISBN 978-609-466-052-8